

SVĚTLO

47. ČÍSLO / XI. ROČNÍK

8 Kč (12 Sk)

23. LISTOPADU 2003

Z obsahu:

Modlitba v nebezpečí

Katecheze Jana Pavla II.
při generální audienci
5. listopadu 2003
- strana 2 -

Král králů a Pán pánů

- strana 4 -

Nový film o utrpení

Ježíše Krista

Z interview s režisérem
Melem Gibsonem
- strana 4 -

Kulturní boj

po francouzsku (2)

Proticírkevní praktiky
III. republiky
- strana 6 -

Gregoriánský chorál

v hi-fi

Stefano M. Paci
- strana 8 -

Evin nejkrásnější květen

Konverze Evy Lavallièrové
- strana 10 -

Antikoncepce a potraty

Přednáška

P. Juliana Porteous,
ředitele kněžského
semináře v Sydney
- strana 12 -

Bašta Pána Boha (45)

Četba na pokračování
- strana 14 -

Modlitba v nebezpečí

V předchozích katechezích jsme věnovali pozornost celkové struktuře a hodnotě liturgie nešpor, velké večerní modlitby Církve. Nyní pokročíme k jejímu obsahu. Bude to jako vydat se na pouť po svého druhu „svaté zemi“, sestavené ze žalmů a kantik. Zastavíme se krok za krokem u každé z těchto poetických modliteb, které Bůh vnukl svou inspirací. Jsou to invokace, které sám Hospodin požaduje, abychom mu je přednášeli. On jim totiž rád naslouchá, když slyší, jak rozechvívají srdce jeho milovaných dětí. Začneme žalmem 140, který otevírá nedělní nešpory v prvním ze čtyř týdnů, do kterých byla po Koncilu rozdělena večerní modlitba Církve.

Modlitba jako oběť

Má modlitba at je před tebou jako kadidlo, mé zvednuté dlaně jako večerní oběť. 2. verš žalmu je možno pokládat za rozlišovací znamení celého zpěvu a evidentní odůvodnění skutečnosti, že byl umístěn do celku liturgie nešpor. Myšlenka v něm vyjádřená odráží ducha prorocké teologie, která vnitřně spojuje kult s životem, modlitbu s každodenností.

Samotná modlitba uskutečněná s čistým a upřímným srdcem se stává obětí přinášenou Bohu. Celá bytost osoby, která se modlí, stává se obětním aktem a předznamenává tak to, co napoví sv. Pavel, když zve křesťany, aby obětovali svá těla jako oběť živou, svatou a bohumilou. To je duchovní oběť, kterou on přijímá (srov. Řím 12,1).

Ruce pozvednuté v modlitbě jsou mostem pro spojení s Bohem, tak jako je jím kouř, který vystupuje jako příjemná vůně oběti během večerního obětního obřadu.

Žalm pokračuje v ladění prosby přednášené textem, který v hebrejském originálu před-

stavuje nemálo těžkostí a nejasností obtížně vysvětlitelných (zvláště ve v. 4-7).

Pryč od zlého

Základní smysl může být nicméně identifikován a přetvořen do meditace a prosby. Prosebník především prosí Hospodina, aby zabránil tomu, aby jeho rty a city jeho srdce nebyly strženy a svedeny ke zlu a nepřivedly ho ke konání *zločinů* (srov. v. 4). Slova a skutky jsou totiž projevem mravní volby lidské osoby. Je nasnadě, že zlo působí tak přitažlivě, že může přimět i věřícího, aby ochutnal *vybraná jídla*, která mu mohou hříšníci nabízet, když si přisedne k jejich stolu, tzn. má účast na jejich zvráceném jednání.

Žalm nabývá příchuti zpytování svědomí, z něhož vyplývá úkol volit vždy Boží cesty.

V tomto bodě totiž má prosebník cukání, které ho podněcuje, aby vystoupil s vášnivým prohlášením, které odmítá jakékoli spojení s bezbožníkem: nechce být za žádnou ce-

nu hostem bezbožníka ani dovolit, aby vonný olej, který je rezervován pro vážené spolustolovníky (srov. Ž 22,5), svědčil o soužití s tím, kdo páchá zlo (srov. Ž 140,5). Aby vyjádřil s větší vehemencí svůj radikální rozchod se zlem, Žalmista prohlašuje pro své uklidnění rozhořčené odsouzení, vyjádřené v koloritu, který vyvolává obrazy nelitostného soudu.

Jedná se o typická spílání Žaltáře (srov. Ž 57 nebo 108), která mají za cíl potvrdit plastickým, až pitoreskním způsobem nepřátelství vůči zlu, volbu dobra a jistotu, že Bůh zasahuje v dějinách svým soudem a přísným odsouzením nespravedlnosti (srov. v. 6-7).

Vděčnost za ochranu

Žalm končí závěrečnou důvěryplnou invokací (srov. v. 8-9): je to zpěv víry, vděčnosti a radosti v jistotě, že věřící nebude zatážen do nenávisti a že zvrácení ho ušetří a nepadne do pasti, kterou nastražili, když poznali jeho rozhodnutí pro dobro. Spravedlivý tak bude moci překonat bez úhony každou nástrahu, jak se praví v jiném žalmu: *Naše du-*

še vyvázla jako pták z ptáčnickovy léčky; léčka se přetrhla a my jsme volní (Ž 123,7).

Vzpomínka na Kristovu oběť

Uzavřeme svou četbu žalmu 140 tím, že se vrátíme k vstupnímu obrazu, onomu obrazu večerní modlitby jakožto oběti Bohu příjemné. Velký duchovní mistr, který žil mezi IV. a V. stoletím, Jan Casián, který přišel z Východu a strávil v jižní Francii poslední část svého života, četl tato slova s použitím christologického klíče: „V nich totiž je možno chápat spíše mystickou narážku na večerní oběť, kterou vykonal Pán a Spasitel při poslední večeři a svěřil ji apoštolům, tehdy když ustanovil počátek svatých tajemství Církve, anebo (je možno je chápat jako narážku) na tutéž oběť, kterou on příští den večer přinese sám na sobě, když pozvedne své vlastní ruce, oběť za spásu celého světa, která přetrvá až do konce věků“ (Le istituzioni cenobitiche, Opatství Praglia, Padova 1989 s. 92).

Bolletino Vaticano
5. 11. 2003

EDITORIAL

I když nás příroda čas od času překvapí něčím, co pokládáme za nečekané či přímo za extrémní, vždy se nakonec vrátí opět do normálních kolejí a chová se, jako by se nic nestalo, a my nakonec i z těchto výkyvů poznáváme stále do větších podrobností ony trvalé zákonitosti, které řídí její běh již dobu tak dlouhou, že to přesahuje naši představivost. Velký vývoj a pokrok přírodních věd poslední doby neodráží nějaký nový vývoj a pokrok samotné přírody, nýbrž jen určitý stupeň našeho poznání, které si s každým novým poznatkem musí uvědomovat, jak velká a takřka nevyčerpatelná moudrost

a důmysl se skrývá ve všem, co nás obklopuje i co jsme, a že vše, co my dnes odhalujeme, trvá a působí bez proměny v Božím stvoření od jeho počátku. Opravdové poznání není tedy důvodem k pýše, ale naopak k pokoře; a v této pokoře musíme přiznat, že posledním základem bytí, jakkoliv proměnlivého, není změna a vývoj, ale **pevný a trvalý řád**, kterým se řídí i to, co je proměnlivé a prodělavá svůj vývoj.

Jestliže staré učebnice přírodních věd obsahují poznatky, které už „neplatí“, nesvědčí to proto o změnách v přírodě, ale o změnách v úrovni našeho poznání. Skutečně moudrý člověk

z toho vyvodí závěr, že je pro něho nanejvýš užitečné a potřebné hledat za vším a ve všem s velkou úctou především to, co je trvalé a pokud možno věčné. Je to velmi obtížný úkol, nacházet rovnováhu mezi tím, co je trvalé, a tím, co se vyvíjí, tedy pokud jde o společenskou oblast, mezi tradicí a pokrokem. Často slyšíme v té či oné podobě výrok, že vývoj není možno vrátit zpět. V tomto přesvědčení je však skryto také kus lidské pýchy a přehnané sebejistoty. Po zkušenostech posledních let není třeba mnoho fantazie k tomu, abychom si představili, jak snadno se mohou zhroutit jistoty a jak zranitelné jsou vy-

Pokračování na str. 5

Svědectví Krále

Zamyšlení nad liturgickými texty
dnešní slavnosti

Kdo je z pravdy, slyší můj hlas

Na dnešní setkání s Pánem se připrav pečlivěji než kdykoliv předtím. Jdeš na audienci ke Králi králů, Vládcí nejen nejvyššímu, ale i nejsvětějšímu. Obrať se k Duchu Svatému, aby připravil tvé nitro a tvé srdce a očistil je od každého klamu sebelásky, abys byl z pravdy a mohl slyšet Králův hlas, ale také aby očistil zrak tvé víry, aby tě nezaskočila klamná zevní podoba tvého Krále. On je totiž jediný, kdo může zjevit svou svrchovanou velikost i v podmínkách největšího pokoření.

Potkáváš totiž svého krále nikoliv jako svrchovaného vládce na trůně, ale jako obžalovaného před stolcem pozemského soudce, nikoliv s žezlem v ruce, ale v poutech. Nelekej se této Kristovy podoby. Ona jen podtrhuje a zdůrazňuje tu pravou skutečně božskou vládu a velebnost, která není založena na vnějších znameních, ale na vnitřní božské jistotě jeho nejvyšší svatosti a moci. I v této podobě vnější bezmocnosti a pokoření zůstává pro tebe svědkem hodným víry.

Ty jsi král židovský? Pilátova otázka požaduje od obviněného jednoznačnou odpověď. Připoj se k této otázce. Očekávej Ježíšovu odpověď jako ten, kdo se ptá sám od sebe, z hlubokého zájmu o skutečnou pravdu, bez ohledu na to, co ti o něm už řekli jiní. Je zapotřebí, abys tuto pravdu slyšel přímo z jeho úst, jako jeho svědectví, adresované přímo tobě.

Avšak dříve, než uslyšíš otevřené Ježíšovo vyznání, chce mít Pán jistotu, že u něho nehledáš a neočekáváš nic, co se podobá království z tohoto světa. Všechny okolnosti, za kterých se Ježíš prohlašuje králem, mají tě přesvědčit o tom, že jeho království je zcela jiného druhu než všechno to, co lidé zatím znají nebo si představují pod tímto pojmem. Ježíš je jediný panovník, jehož moc se neopírá o služebníky a jejich výzbroj. Může si proto dovolit, že se nechá spoutat, protože tím jeho moc nijak neutrpěla. Děkuji mu za toto poučení, neboť tento jeho stav se týká i tebe. Také ty jako věrný poddaný svého svrchovaného Krále podléháš zcela jiným zákonům, než o jaké se opírají lidé tohoto světa. Božská jistota Krále a Mesiáše je i tvou jistotou. Držíš-li se svého Vládce, není mocnosti, která by tě mohla ohrozit. Ale Ježíšovo slovo znamená ještě mnohem více. Tak jako jeho moc přesahuje vše, co mohou postavit a shromáždit lidé tohoto světa, tak i výsledná podoba a blaho jeho království překračuje

je ve skutečnosti všechno lidské pomyšlení. Věříš tomu?

Tento pokořený král si může dovolit, že jeho služebníci ho nebrání a nebojují, aby nebyl vydán Židům. Proč by to také dělali? Vždyť právě to, co pro něho nepřátelé připravují a o co tak naléhavě usilují, totiž aby byl zabit a odstraněn z jejich očí, bude nečekaným zdrojem jeho svrchovaného vítězství a slávy. Neboť právě proto se narodil a přišel na svět. Zatímco jeho nepřátelé usmrtí Syna člověka z nenávisťi, otevírají cestu tomu, který nás miluje, aby nás obmyl od našich hříchů a udělal z nás královský národ. Čím byla sláva, kterou mu provolávaly zástupy s ratolestmi, když přijížděl na oslátku, proti slávě, s jakou uvítají nebeské zástupy Vítěze, až třetího dne vstane? Není většího a mocnějšího nepřítele než smrt. Proto ho vydávají smrti, protože se domnívají, že tím se ho definitivně zbaví. Ve skutečnosti ho vystavují souboji, ve kterém dojde k porážce smrti, posledního nepřítele⁽¹⁾. Nic z toho, co kdokoliv a kdykoliv podnikne proti tomuto Králi a jeho království, nemůže zabránit jeho svrchované vládě, naopak, i tak jedinec přispěje k jeho oslavě a vítězství, ale současně ke svému neštěstí. Boží Syn musí totiž kralovat, dokud mu všichni nepřátelé nebudou položeni k nohám⁽²⁾.

Když tedy vyšetřovatel klade Ježíši další otázku: *Čím ses provinil?*, můžeš si znovu ujasnit, čím se tak znelibil těm, ke kterým přišel, a kteří ho nepřijali: Tím, že dal světu základ, že nezakolísá⁽³⁾. Tím, že si zamiloval nás⁽⁴⁾, ještě když jsme byli hříšní. Tím, že nepřišel zákon zrušit, ale naplnit⁽⁵⁾. Tím, že přišel, aby sloužil, a dal svůj život jako výkupné za mnohé⁽⁶⁾. Ale nejvíce ze všeho se provinil tím, že vydal svědectví pravdě. Ježíšovi odpůrci nechtějí a neuznávají pravdu. Co je to pravda? namítají s pohrdavou skepsí až dodnes, protože nejsou z pravdy. Za krátko se mu vysmějí a odmění ho korunou z trní a třtinou, uctí ho pěstmi, kopanci, výsměchem a slinou.

Jsi připraven stát i za těchto okolností za svým Pánem? Ztotožňuješ se s jeho pravdou, i když má tak absurdní podobu? Upevni svou víru v jeho slovo. Jeho výroky jsou nejméně spolehlivé⁽⁷⁾. Copak to vše nepředpověděl? Copak z něho i při této hanebné ceremonii nevyzařuje opravdová důstojnost? Klaněj se mu v hluboké a pokorné úctě. Těch ran a urážek, které při tom utříš, bude ušetřen tvůj Král.

Až přijde v oblacích, každý ho uvidí, i ti, kdo ho probodli.

Bratr Amadeus

⁽¹⁾ srov. 1 Kor 15,26; ⁽²⁾ tamt. 15,25; ⁽³⁾ resp. žalm 93;

⁽⁴⁾ 1 Jan 4,10; ⁽⁵⁾ srov. Mt 5,17; ⁽⁶⁾ Mk 10,45;

⁽⁷⁾ srov. resp. žalm 93

Liturgická čtení

1. čtení – Dan 7,13–14

Díval jsem se v nočním vidění, a hle – s nebeskými oblaky přicházel (někdo) jako Syn člověka, došel až k starci velikého věku, přivedli ho k němu. Byla mu dána moc, sláva a království, a sloužily mu všechny národy, kmeny i jazyky: jeho moc je věčná a ta nepřestane, jeho království nebude zničeno.

2. čtení – Zj 1,5–8

Ježíš Kristus je svědek hodný víry, prvorozený z mrtvých a vládce nad pozemskými králi. Tomu, který nás miluje, který nás obmyl od našich hříchů svou krví a udělal z nás královský národ a kněze Boha Otce, tomu buď sláva a vláda na věčné věky! Amen.

Hle, přichází v oblacích! Každé oko ho uvidí, i ti, kdo ho probodli, a budou pro něj naříkat všechna pokolení na zemi. Ano, amen.

Já jsem alfa i omega, praví Pán Bůh, který je, který byl a který přijde, Vševládný.

Evangelium – Jan 18,33b–37

Pilát řekl Ježíšovi: „Ty jsi židovský král?“ Ježíš odpověděl: „Říkáš to sám ze sebe, anebo ti to řekli o mně jiní?“

Pilát odpověděl:

„Copak jsem já žid? Tvůj národ, to je velekněží, mi tě vydali. Čeho ses dopustil?“

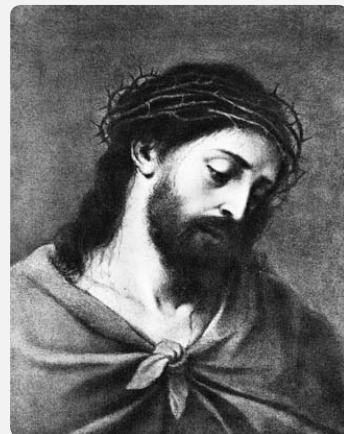
Ježíš na to řekl:

„Moje království není z tohoto světa. Kdyby moje království bylo z tohoto světa, moji služebníci by přece bojovali, abych nebyl vydán židům. Ne, moje království není odtud.“

Pilát se ho zeptal:

„Ty jsi tedy přece král?“

Ježíš odpověděl: „Ano, já jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“

Král králů a Pán pánů

Poslední kniha Písma svatého uvádí velkolepé vize Krista Krále králů a Pána pánů (17,14; 19,16), podobně jako počátek Písma ve své první knize nám staví před oči Boha jako Stvořitele všehomíru. Právě tyto dva aspekty, které uzavírají Písmo jako do závorek a procházejí jím jako tematická línie, spojuje Jan ve velkolepé předmluvě svého evangelia slovy: „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic.“

Východní církev představuje tuto pravdu víry na známých ikonách pantokratora, na kterých je Kristus zobrazen jako přísný, nejvyšší svatý Pán pánů. Ale křesťanské přihlášení se k Pantokratoru – Vševládci, Králi králů – je opodstatněné a pochopitelné jen tehdy, když vedle ikony Pantokratora jsou ikony jeho narození a jeho ukřížování, které před velikonoční událostí představují klíčová data jeho pozemského života. Neboť v Janově prologu dále čteme: *A slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi a viděli jsme jeho slávu, slávu, kterou má u Otce jako jednorozenný Syn plný milosti a pravdy.*

Pán pánů je Beránek

Jan ujišťuje na začátku svého prvního listu, že hlásá jen to, *co bylo od počátku, co jsme slyšeli, vlastníma očima viděli, bedlivě pozorovali, čeho jsme se rukama dotýkali*, tedy to, co jsme zakusili všemi smysly. Pán pánů je *Beránek*, jak ho Jan nazývá ve Zjevení. Tak koresponduje slavnost Krista Krále s poslední ne-

děli církevního roku, ve kterém liturgicky procházíme dějinami spásy, počínaje od první neděle adventní a svátků narození Krále králů. Bůh, Pán všehomíra, přijal na sebe postavu Krista a přebýval jako časný v čase, jako prostorový v prostoru, jako incarnatus měl svůj životopis, své curriculum vitae na světě a pro svět, přišel od Otce, aby nakonec předstoupil před Otce spolu s vykoupěným světem.

O dnešní neděli vyzýváme Krista Ježíše na základě jeho životopisu jako Božího Syna a vzhledem ke svému povolání a postavení jako Krista Krále,

který je naší slávou a jehož příkázání posloucháme, abychom s ním pak žili bez konce v jeho království (srov. modl. Po přijímání). Na počátku jeho života jsme slyšeli otázku: *Kde je novo-*

rozený král židovský? (Mt 2,2) A na konci pak otázku Pilátovu: *Ty jsi židovský král?* (Jan 18,33) i jeho odpověď: *Ano já jsem král* (v. 33). Dále stojí v Písmu, že Ježíš vystoupil na nebesa a *posadil se po Boží pravici* (Mk 16,19), ale ještě předtím řekl svým učedníkům: *Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi* (Mt 28,18). Dnes se nám tento náš oslavený Pán představuje jako *Vládce nad králi země* (Zj 1,5). *Já jsem Alfa a Omega, Začátek a Konec, ten, který byl a který přichází, vládce nade vším stvořením* (v. 8).

Ježíši Kristu patří věčnost

„Nad hrozcími mocnostmi dějin zjevuje se Kristus jako mlčenlivý a čekající, ten, na kterého tyto mocnosti útočí. Jemu však patří věčnost... A jednou udeří hodina, kdy všem věcem dojde jejich čas a pak zahynou, ale Kristus je věčně živý.“ (R. Guardini) Jeho sláva je slávou i jeho nevěsty Církve, ve které po všechn čas již vykonával svou eucharistickou vládu skrze pokrm, který je zárukou nesmrtnosti. A tehdy se musí i dří-

MODLITBA K JEŽÍŠI KRÁLI

Ježíši Kriste, uznáváme Tě za Krále světa. Všechno, co bylo stvořeno, pro Tebe je stvořeno. Jednej tedy se mnou podle svého práva. Obnovuji svůj křestní slib: odříkám se zlého ducha i všech jeho skutků i vši jeho nádhery. Slibuji, že budu žít jako dobrý katolický křesťan. Zvláště se zavazuji, že vynaložím vše, aby zvítězila práva Boží a Tvé svaté Církve. Božské Srdce Ježíšovo, obětují Ti své nepatrné skutky, aby všechna srdce uznala Tvé svaté království a aby zavládl Tvůj pokoj na celém světě.

Podle Boží cesty

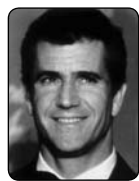
ve hrozcí mocnosti dějin ptát: „Nechcete se poklonit Nevěště Nejvyššího? Kdo vidí její tvář, spatří Krále!“ (G. de le Fort)

Podle -sks- připravil -lš-

Nový film o utrpení Ježíše Krista

Z interview s režisérem Melem Gibsonem, které poskytl agentuře ZENIT

Jak došlo k rozhodnutí zahájit tento projekt?

Mel Gibson:

Rostlo to pozvolna posledních deset, dvanáct let. Mezitím jsem se stal starším chlapíkem, ale před dvanácti lety mi bylo 35. Tehdy jsem začal přemýšlet o kořenech své víry. Vždy jsem věřil v Boha, v jeho existenci a byl jsem vychován, abych nějakým způsobem věřil. Ale upro-

střed svého života jsem kamsi zabočil a do středu mého života se natlačily jiné věci. Tu jsem pozoroval, že potřebuji něco více, pokud chci přežít. Zatožil jsem po důkladnějším zkoumání evangelia, příběhu, celé knihy. Pak začala do mé hlavy pronikat myšlenka. Začal jsem přemýšlet co nejrealističtěji o příběhu Ježíše Krista, stále jsem ho v hlavě zvažoval, až se pro mě stal smyslem, že jsem k němu získal vztah. To chci přenést na plátno.

O Ježíši Nazaretském již bylo natočeno několik filmů. Proč ještě jeden?

Mel Gibson: Nemyslím si, že ty ostatní zcela vystihly plnou pravdu tohoto příběhu. Viděl jste některý z těch jiných? Jsou buďto historicky nepřesné nebo trpí špatnou hudbou. Můj film musí ukázat Kristovo umučení, tak jak se skutečně událo.

To je ovšem obrat v dosavadní produkci Mela Gibsona. Vaší

specialitou je akce, dobrodružství a láska. Co vás přimělo točit náboženský film?

Mel Gibson: Dělán to, co jsem dělal vždy: vyprávím příběhy, o kterých si myslím, že jsou důležité, a to řečí, kterou nejlépe ovládám – filmem. Myslím, že největší příběhy jsou příběhy hrdinů. Lidé se chtějí vzepnout k něčemu vyššímu a prožít v zastoupení hrdinství, a tak pozvednout svého ducha. Není žádný větší hrdinský příběh než tento: o velké lásce, kterou může mít ten, kdo dává život za druhého. Příběh pašiji je největší dobrodružství všech dob a já věřím,

že je to také největší příběh lásky všech dob. Bůh se stane člověkem, a lidé zabijí Boha. Jestli to není akce, tak co potom?

Není to film jen pro křesťany?

Mel Gibson: „Gándhi“ byl kasovní šlágr, aniž by byl myšlený jen pro Indy. Tento film je pro každého; pro věřící i nevěřící je Kristus nesporně nejdůležitější historická postava všech dob. Jmenujte mi člověka, který měl větší vliv na běh lidských dějin.

Ale když se tento film soustřeďuje na to, probudit k životu evangelium, nemůže to být pro nekřesťany zraňující? Např. role židovských vůdců při Ježíšově smrti – když je představujete, nebude to pro ně urážející?

Mel Gibson: Tento příběh nepojednává o židech proti křesťanům. Ježíš sám byl žid, jeho matka byla židovka a dvanáct apoštolů byli židé. To bylo, jak říká evangelium: „Mezi vlastní přišel, a svoji ho nepřijali.“ To nemohu skrývat. Ale to neznamená, že viny minulosti jsou horší než viny přítomnosti. Ježíš zaplatil za všechny naše hříchy. Boj dobra proti zlu a převažující síla lásky překračují všechny rasy a kultury. Tento film je filmem o víře, naději, lásce a o odpuštění. To jsou věci, které by svět měl více využívat, zvláště v těchto turbulentních dobách. Tento film má inspirovat, nikoliv urážet.

Jak to vypadá s násilím? Nebudou někteří lidé pokládat drastické scény za nevhodné?

Mel Gibson: Někteří ano, tak už to je. V tomto filmu není žádné násilí pro násilí. Nemyslím si, že by ho měl vidět někdo mladší dvanácti let, leda že by byl obzvláště „zralý“. Tento film je relativně „heavy“ (těžký). Myslím, že jsme si příliš zvykli na to, vidět na stěnách pěkné kříže, a zapomináme, co se vlastně stalo. My víme, že Ježíš byl bičován, že nesl svůj kříž, že jeho ruce a nohy byly proráženy hřeby, ale zřídka myslíme na to, co to znamená.

Když jsem vyrůstal, nebylo mi jasné, co to s sebou přináší. Nepochopil jsem, jak je to kruté. Opravdový horor, který musel Ježíš pro naše vykoupení vytrpět, mi správně nedocházel. Teď, když chápu, co jako člověk musel protrpět, cítím nejen soucit, ale cítím se také nějak vinen. Chtěl bych dodatečně něco zaplatit za hrůznost jeho oběti.

Poznámka: Film pojednává o posledních dvanácti hodinách Ježíšova pozemského života. Bude poprvé promítán na Popeleční středě 2004 v USA.

Jim Caviezel, představitel Ježíše v Gibsonově filmu, byl zasažen bleskem. Stalo se to při samotném natáčení. „Stál jsem nedaleko něho a najednou jsem viděl, jak byl zasažen bleskem a kouřil se mu z uší,“ dosvědčil producent Steve McEveety. Zasažen byl i asistent režie Jan Michelini. Jako zázrakem nikomu z nich se však nic nestalo. Michelini byl bleskem zasažen již podruhé. Poprvé se tak stalo před několika měsíci při přeháňce, kdy utrpěl lehčí popáleniny prstů.

ŽIDOVKA NA OBRANU GIBSONOVÝCH ‚PAŠIJÍ‘

Rumunská herečka židovského původu Maria Morgensternová, která v novém Gibsonově filmu vystupuje v roli Ježíšovy matky, odmítá obvinění z antisemitismu, které někteří vznášejí proti tomuto filmu. Morgensternová je dcerou jednoho z těch, kdo přežili holocaust. Vinu za Ježíšovu smrt nelze svalovat na celý židovský národ, nýbrž pouze na jeho tehdejší vedení. „Přeji si, aby tento film spatřilo mnoho, mnoho lidí. I přes násilí a mnoho krve je to krásný film. Zprostředkuje důležité poselství – poselství míru.“ Morgensternová hrála také roli Edith Steinové ve filmu „Sedmá komnata“.

EDITORIAL – pokračování ze str. 2

Stačí vzpomenout na nedávné kolapsy energetických soustav. Okolnost, že si naše sebevědomí takové docela možné totální zhroucení nepřipouští, nic nemění na tom, že naše současná civilizace stojí ve skutečnosti na velice vratkých nohách a může se takřka přes noc ocitnout v situaci, že se bude muset vrátit k někdejší primitivnosti, zastaralým „receptům“ a tradiční moudrosti a zkušenosti předků, kterou neprávem pohrdla. Dívát se na pokrok jen jako na něco jednoznačně lepšího a na tradici jako na něco překonaného a méněcenného je víc než nemoudré, a může to být dokonce nebezpečné. V tradici je často uložena stletá moudrost a zkušenost, se kterou se úspěšný pokrok nemůže vůbec srovnávat.

Platí to i o formách společenského vývoje? Nikdo se jistě nebude vracet k otrokářství a nevolnictví, ale domnívat se, že demokracie představuje jen a jen pokrok a vymoženost, je jistě povážlivé. Dokážeme-li se na náš „demokratický systém“ podívat trochu s odstupem a nadhledem, nevyhneme se řadě zapeklitých otázek. Není to vlastně na pováženou, jestliže „lid vládně sám sobě“? Odkud bere jistotu, že vede sám sebe k tomu, co je mu skutečně k blahu a prospěchu? Není to spíše nepřiznané východisko z nouze, neboť už nemá (nebo nechce mít) mezi sebou osobnost, která mezi všemi tak vyniká svou moudrostí, zkušeností, rozhledem, ctností a dovedností, že ji mohou všichni důvěřovat a následovat ji? Jak mohou zaručit demokratické volební systémy, aby se do čela dostali opravdu ti nejlepší z nejlepších? Copak nechce většina voličů prosadit vlastně svým způsobem sama sebe, svoje představy bez ohledu na to, zda se tak opravdu prospívá společnému blahu přítomných i budoucích generací? Může v tomto světě, kde v přírodě má vše tak pevné místo, balancovat pravda jednou tu a jednou tam podle toho, k čemu se přikloní větší počet lidí?

Kdo nám zaručí, že to, co chce většina, je opravdu to nejlepší? Jestliže se dnes šlape po tom, co bylo po staletí svaté, co bude zítra? Jak může lid o sobě tvrdit, že je původcem veškeré moci, když se může tak snadno ocitnout ve stavu naprosté bezmocnosti? A tak bychom mohli pokračovat dál a dál. (A dospět i k tomu, že to, co mnozí pokládají za svůj názor, ve skutečnosti vůbec není názor jejich, ale podvědomě převzatý z masové propagandy, jejíž autor je jim skrytý a uplatňuje svou moc, aniž by se ptal na názor lidu, od něhož údajně i jeho moc pochází.) Když slepý vede slepého, nemůže to skončit jinak, než že oba spadnou do jámy.

Nebyl to proto žádný anachronismus, když Pius IX. v jubilejním roce 1925 nedbal na to, že se trůny kácejí, a ustanovil nikoliv svátek nějaké „božské demokracie“, ale Ježíše Krista Krále. Zapomínáme už pomalu na to, za jaké situace tento svátek vznikl, že tento svátek byl především plamenným protestem proti laicismu a liberalismu, který rouhavě zbožštil „stát“ a „lid“ a jediného pravého vládce – Ježíše Krista, Světlo, Cestu, Pravdu a Život odsunul stranou. Není divu, že tápeme ve tmách, klopytáme po balvanech a boříme se do bahna, topíme se v bludech a vymíráme vlastními násilím i vlastními hříchy. Na boha povýšený stát dal o sobě už zřetelně nelitostně vědět jak v hnědě, tak v rudé podobě, a přesto si i nadále zakládá na svém bezbožectví jako na největší pokrokové vymoženosti. Kristovo skutečné a viditelné království zde na zemi se nesmí ztrácet v pomíjející „pokrokové“ modernizaci a laicizaci, ale musí světu směřujícím k pohanství životně stavět před oči věčné hodnoty věčného Krále. Vraťme svátku Krista Krále jeho původní mobilizační sílu a my sami se vraťme k hrdosti, že můžeme „sloužit pod praporem Krista Krále“, jak o tom hovoří původní liturgické texty této slavnosti.

-red-

Kulturní boj po francouzsku (2)

Boj liberalismu s „předsudky“

V jednom francouzském rychlíku směřujícím do Paříže se odehrála koncem 19. století následující scéna: Do jednoho oddílu, kde u okna seděl starší pán, přistoupil mladík. Během jízdy si všiml, že starší pán se modlí růženec, a komentoval tento fakt slovy: „Co za temnoty a pověry! Staroušku, vy ještě věříte v takové hlouposti?“

A začal přesvědčovat staršího pasažéra, že v době zářivého pokroku vědy a vynálezů skončila epocha „pověř“ a „klerikalismu“. Starší pán nicméně prohlásil, že zůstane u své zaostalosti a vyzval mladého muže, aby ho v Paříži navštívil, že tak bude mít více času, aby mu jakožto starému člověku vysvětlil, jak je to doopravdy se současným pokrokem vědy, a dal mu svou navštívenku. Mládenec četl s velkým úžasem: *Luis Pasteur, Institut pro výzkum očkovacích látek Francouzské akademie věd.*

Tato historka vystihuje atmosféru, v jaké žili katolíci v III. francouzské republice na konci XIX. století. „Pokrokový“ tisk pořádal hon na „pověř“ a „klerikalismus“ a stíhal každý nesouhlas s „republikánskou tradicí“, tj. představy státu, který odmítá jakýkoliv vztah k Bohu a ve kterém jsou věřící občany druhé kategorie. Na bezohledném boji proti katolické církvi se podíleli bez rozdílu liberálové, socialisté a radikálové, které spojovala společná nenávisť ke všem projevům, které ještě svědčily o přítomnosti víry na půdě Francie.

Odtud pramenil silný odpor proti stavbě votivní baziliky Božského Srdce (Sacré Coeur) na Montmartru v Paříži. Jak jsme viděli, v tomto směru nepřátelé Církve neuspěli. Ovšem úsilí na jiných úsecích neustávalo. Hlavní útok směřoval na školství, aby se zamezilo výchově dalších generací věřících. Vláda si byla jasně vědoma, že o budoucnosti Francie se rozhodne především v srdcích mladých Francouzů.

Od počátku 80. let XIX. století prosadila liberální a socia-

listická většina v parlamentě řadu zákonů, které měly vytlačit katolickou církev z veřejného školství. Oficiálně se tomu říkalo „svoboda školství“. Co to má znamenat, dal najevo nepokrytý ministr osvěty Aristide Briande (socialista, který dostal po 1. světové válce Nobelovu cenu za mír), který v oběžníku pro učitele v roce 1912 napsal: „Vyhodte Krista ze škol. Už jste ho vyhodili z armády, z námořnictva, z nemocnic, vyhodte ho tedy i z dětských srdcí. Musíte ho vyhodit z celého státu.“

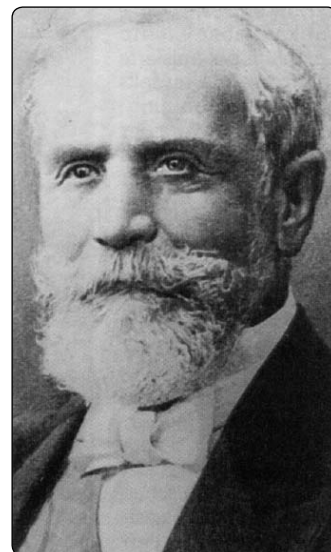
V souladu s těmito směrnici probíhala cenzura učebnic, aby z nich zmizela jakákoliv zmínka o katolické identitě Francie a kulturním vkladu

Církve do její minulosti. V čítaných pro nejmenší byl příklad použití slova „veliký“: „Bůh je veliký.“ Tento příklad byl nahrazen větou: „Francie je veliká.“ Z učebnic zmizela jakákoliv zmínka o největších francouzských katedrálách včetně pařížské Notre Dame.

Uplatňování liberálních hesel o svobodě

Současně vláda usilovala o to, aby Církev podkopala ekonomicky. Liberálové, kteří jinak hlásali, že všichni mají stejná práva, prosazovali s velkou horlivostí diskriminaci Církve a věřících.

V roce 1884 byl schválen zákon, který ukládal všem řádům a kongregacím, aby kromě běž-

Émile Loubert, od r. 1899 do r. 1906 byl prezidentem Francouzské republiky

ných daní platily ještě další daň ve výši 4 % všech příjmů. Když zemřel řeholník nebo řeholnice, každý řeholní dům dotyčného řádu o tom musel podat zprávu a musel zaplatit 25 % dědické daně. Milosrdné sestry při úmrtí jedné sestry musely tedy poslat 800 hlášení a „dědická daň“ z její pozůstalosti, která byla oceněna na 2 300 franků, tak činila celkem 2 280 franků.

O bezohlednosti republikánské vlády svědčí tento případ: Koncem 90. let požádala francouzská vláda milosrdné sestry, aby odjely do Súdánu a pečovaly tam o francouzské občany, kteří tam trpěli v důsledku epidemie žluté horečky. Řeholnice obětavě odjely do Súdánu a při této jejich obětavé službě 12 sester zemřelo. Jak se francouzská vláda sestrám odvděčila? Na základě dědického zákona musely zaplatit 20 000 franků dědických poplatků za sestry, které v Súdánu zemřely.

Dalším zákonem namířeným proti řeholím byl zákon o sdruženích z roku 1901. Tento zákon ukládal všem řeholím a kongregacím povinnost získat státní registraci čili povolení k existenci. Bez této registrace nesměl řád existovat, byl z Francie vyhoštěn. Zákon se týkal i těch

Zednářství se se svou nadšenou podporou proticírkevní politiky a ničení katolické totožnosti Francie nijak neskrývalo...

společností, které existovaly ve Francii dávno před vyhlášením zákona. Autorům se jednalo mezi jiným o vyvolání rozdělení. Některé řády totiž o povolení nepožádaly, jezuité na např. již z toho důvodu, že mohli oprávněně očekávat jeho zamítnutí. Rovněž benediktini ze slavného opatství v Solesmes, hlavního centra obnovy benediktinské spirituality, se o povolení nezmýšleli. Opat kláštera Dom Delatte na otázku, proč o povolení nežádá a vystavuje tak své bratry nebezpečí, že budou vyhnáni, odpověděl: „Řádový dům podobně jako vlast občanů existuje díky svobodě. A protože synové sv. Benedikta jsou nejstaršími z řeholních bratří, je jejich povinností být pro ostatní řeholní bratry oporou a příkladem.“

Kromě mnichů v Solesmes byli vyhnáni rovněž spolubratři z nedávno restaurovaného kláštera v Ligugé, Saint Maur a Saint Vandrill. Všude tam je na nádraží doprovázely velké zástupy věřících, kteří volali: „Ať žije svoboda!“ - svoboda vyznání, svoboda řeholního života jako svobodně zvolené životní dráhy, tedy svoboda, která se do představ vedení III. republiky nevešla.

Ti ostatní chápali totiž svobodu především jako „svobodu od Boha a svobodu vystupovat proti němu“. Hlavním faktorem byl vliv zednářských lóží, které bezohledně prosazovaly proticírkevní zákonodárství. Největším parlamentním klubem III. republiky byl „klub zednářů“. V těchto lóžích se setkávali svorně ti, které jinak rozdělávala stranická příslušnost (liberálové, radikálové a socialisté), ale spojovala je svázanost s „republikánskou tradicí“, v jejímž duchu vedli válku proti věřícím lidem.

Lóže určují směr, vláda realizuje

Není zde možno mluvit o nějakém spiknutí, protože svobodné zednářství se se svou nadše-

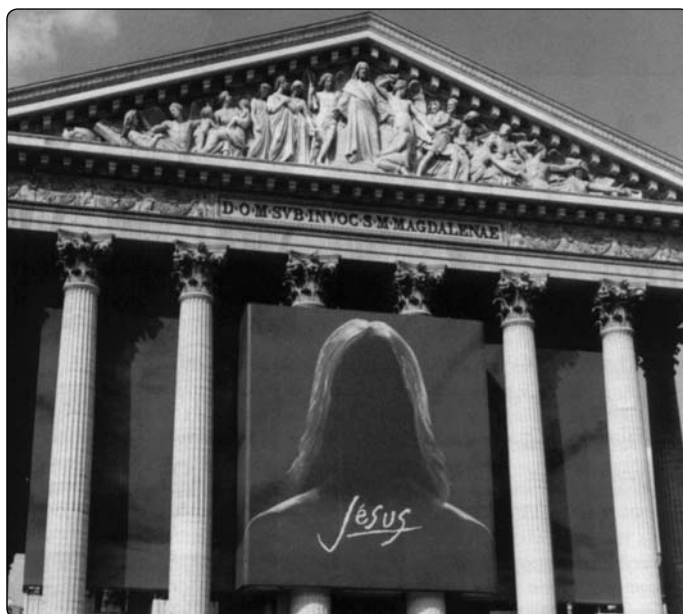

Chrám Božského Srdce na Montmartru

nou podporou proticírkevní politiky a ničení katolické totožnosti Francie nijak neskrývalo. Když se do francouzského parlamentu poprvé doslal návrh zákona o sdruženích v roce 1899, zednářská lóže v Saint-Germain-en-Laye ve svém oficiálním bulletinu prohlásila: „Lóže podporuje kroky, které byly dosud podniknuty proti řádům, a počítá s tím, že vláda energicky vystoupí proti těmto škodlivým sdružením, která existují přímo proti přírodě i proti právu, a podnikne příslušné kroky proti těm, které existují na území republiky.“ „Lóže také vyjadřuje politování, že si vláda dosud nezajistila monopol v oblasti výuky a prokazování dobročinnosti, a podporuje zákon, podle kterého bude vyloučeno, aby plnily jakouko-

liv funkci veřejnou, civilní nebo vojenskou ty osoby, které byly formovány výchovou, na kterou měly vliv tyto řády. Lóže zdraví řád republikánské obrany a počítá s tím, že uskuteční tuto reformu s ohledem na veřejný zájem. Francouzské svobodné zednářství nezanedbá nic, co by usnadnilo její provedení.“

Program byl vytýčen naprosto jasně: dokončit vyloučení Církve ze školství a provést čistku státních úřadů od „klerikálních prvků“. Vykonavatelem se stal Emil Combes, který se v roce 1902 stal francouzským premiérem. Combes byl v době mládí v semináři v jihofrancouzském Albi. Nebyl však připuštěn ke kněžskému svěcení. Další životní dráhu spojil se svobodným zednářstvím. Díky jemu udělal postupně politickou

kariéru od poslance až na funkci premiéra. Vláda pod jeho vedením věrně realizovala směrnice zednářské lóže.

Především začal systematický boj proti řeholním řádům. Combes aplikoval zákon o sdruženích z roku 1901 nejen na řády jako takové, ale požadoval, aby se týkal každé jednotlivé budovy včetně kostelů. Tak se vlastně všechny kostely ve Francii staly vlastnictvím státu, který povolil nebo nepovolil, aby ho Církev užívala. Odmítnutí registrace znamenalo prakticky konfiskaci církevní budovy.

27. června 1902 vydala Combesova vláda nařízení o okamžitém uzavření všech dosud neregistrovaných „církevních pracovišť“. To znamenalo uzavření stovek klášterů a jejich škol. Liberální vláda přistoupila k provedení tohoto nařízení, které porušuje všechna liberální deklarovaná práva, s naprostou bezohledností s použitím policejních a vojenských oddílů.

Na obranu pronásledovaného náboženství vystoupili věřící. Na území celé Francie (a zvláště v katolických oblastech Bretaně či ve Vandeé) došlo k protivládním demonstracím. Lidé se pokoušeli zabránit brutálnímu zásahu proti klášterům a školám. Stalo se tak v Landernau, Ploudaniel, Folgoat, Pont-Croix, Saint-Meen, Roscoff. Opět znělo z úst tisíců věřících: „Svobodu, svobodu!“

Svoboda však ve státě ovládném lóžemi neměla být údělem věřících. Combes v tom směru nenechal nikoho na pochybách, když na interpelaci katolických poslanců o bezohledné válce proti katolickému školství odpověděl: „Vláda je rozhodnuta všemi prostředky zlomit jakýkoliv odpor, neboť má zákon na své straně. Navíc ji podporuje většina v obou komorách a to zajistí triumf ducha revoluce v její každodenní náboženské politice.“

(Pokračování)

Podle Mitujcie się 3/2003

Gregoriánský chorál v hi-fi

Jsmo na návštěvě benediktinského opatství v Solesmes ve Francii. Zde byl před stoletím znovu objeven hlas starého gregoriánského chorálu. Mniši ho dále strážejí a studují.

Zde je *sancta sanctorum* (vesvatyně) gregoriánského chorálu, ono místo, kde v posledním století znovu našel církevní chorál svou původní formu. V průběhu staletí byl tento zpěv ponecháván stranou nebo upadl do zapomnutí. Že ho můžeme opět slyšet v původním znění, za to je třeba děkovat hudebnímu pokladu, který se nachází v jednom malém prostoru v srdci impozantního benediktinského kláštera ve francouzském opatství Solesmes. Stojí zde stovky foliantů, uspořádaných do regálů, ve kterých jsou uchovávány staré chorály, objevené na starobyklých pergamenech. Dom Prosper Guéranger, zakladatel kláštera, vyslal tehdy mnichy do všech oblastí Evropy, aby vyhledali všechny rukopisy, které obsahují třeba jen stopy gregoriánského chorálu. Zhotovili z každého nalezeného materiálu fotografie (fotografie se tehdy nacházela v plénkách) a vrátili se zpět do Solesmes, aby je studovali. Bratr Paul-Marie vysvětluje: „Byla to úžasná práce, první toho druhu, jaká byla dosud provedena,“ a vyňal z kazety zažloutlou rolku. Jedná se o stylizovanou mapu Evropy s ovály a římskými číslicemi. „Podívejte se, našim mnichům se podařilo pilným studiem každého ze šesti set rukopisů vytvořit patnáct kodexů, ze kterých vycházejí všechny ostatní. Tak jsme mohli vrátit gregoriánskému chorálu jeho původní čistotu.“ Ve skutečnosti vzplanuly kolem Solesmes vášnivé diskuse, které trvaly po celá léta. Byly novátorské, těžko přijatelné. Hudební cit končícího devatenáctého století propůjčil gregoriánskému chorálu, který se tehdy zpíval z plna hrdla, velice strohý rytmus, jako by se jednalo o vojenské pochody. Francouzští mniši naopak tvrdili, že zpěv byl původně jako melodic-

ký vánek, který je spontánně veden textem. Tak musel každý najít své místo, které mu patří. Bylo odmítnuto schematické oddělování slabik, které znetvořovalo zpěv. Diskuse trvala dlouho, nejdříve mírně, později stále bouřlivěji. Ale opatství Solesmes nakonec prosadilo své pojetí. Byly uznány výsledky jeho badatelské práce a schválil je dokonce i papež. Tato interpretace se rozšířila po celé církvi.

Výsledky badatelské činnosti jsou zřejmé i z úctyhodného objemu odborné literatury. Až dodneška bylo zveřejněno na tisíc titulů o gregoriánském chorálu: hudebně-vědecké studie, tisky nejdůležitějších starých rukopisů, chorální zpěvníky s překlady v mnoha jazycích. „Několik let pracujeme bezprostředně pro Kongregaci pro bohoslužby a svátostný řád. Poté, co jsme ukončili sbírku gregoriánských hymnů, připravujeme k vydání *Antifonale Romanum*,“ vysvětluje bratr Paul-Marie. A pak nás zasvěcuje do nejnovějších objevů. Podařilo se najít z patná-

ti rukopisů, které byly původně určeny pro rekonstrukci gregoriánského chorálu, devět těch nejstarších. Další krok je očišťování od zanedbávání, jakým trpěl chorál během staletí.

Denně je možno slyšet v románském klášterním kostele gregoriánský chorál v té nejčistší podobě. Podle různých dnů stráví mniši čtyři až osm hodin denně tím, že zpěvem chválí Boha. Je to 80 benediktinů nejrůznějšího věku i národnosti, ale jejich zpěv zní příkladně jednohlasně pod klenbou zdejšího chrámu. Mimo čtení a evangelium se všechno zpívá v gregoriánském chorálu. Hudba z devátého a desátého století doprovází nádherné latinské liturgické texty: veselé, když mají veselý obsah, zvolna, když jejich obsah je smutný. Čas od času se mniši ve svých kutnách skloní a zpívají s pokorně skloněnou hlavou. Pak se opět napřímí. Toto gesto vyjadřuje, že dělají zadostiučinění za nějakou chybu, které se dopustili a která je tak nepatrná, že ji kromě vedoucího zpěvu brat-

Antifonář Lva X. (r. 1513-1521)

ra Jeana Claira nikdo nezpovroval. „Cesta k dokonalosti jak ve zpěvu, tak v duchovním životě spočívá v pokorném přiznání vlastní, třeba nepatrné chyby,“ vysvětluje bratr Jean Claire. „Neboť gregoriánský chorál je jen prostředkem, který používáme na své cestě k Bohu. Nejsme konzervatoř pro gregoriánský chorál, nýbrž klášter. Je sice správné, aby v gregorianice bylo mnoho krásných chorálů, že by člověk chtěl plakat radostí, ale nesmíme se na to upnout. Gregoriánský chorál je zpěv lásky k jedné Osobě... A z lásky k ní jsme zde.“

Život mnichů

Život mnichů se skládá kromě modlitby z ruční a duševní práce, která se přiměřeně přiděluje. Pracují také na poli. Je zde ševcovská a krejčovská dílna a dílny jiných řemesel. Klášter se sám vydržuje, takže může lépe dodržovat klauzuru. Klášterní knihovna obsahuje tisíce svazků. Mniši ze Solesmes vydávají spolu s *Fayardem* řadu *To řekl papež*, v níž jsou obsaženy a tematicky seřazeny všechny promluvy Jana Pavla II. Všechnu práci, ať ruční nebo duševní, vykonávají bratři v přísném mlčení. „I když se mlčení v dnešní době jeví jako nereálné, dokládá takřka hmatatelně uprostřed světa existenci světa jiného,“ vysvětluje bratr Jacques. Toto mlčení je od jisté doby ohrožováno

Benediktinské opatství v Solesmes ve Francii

díky přílivu turistů a zvědavců. Od té doby, co mniši španělského opatství Silos, které patří ke kongregaci Solesmes, začali s obdivuhodným úspěchem vydávat CD s gregoriánským chorálem (zatím 20 mil. exemplářů), proudí k tomuto francouzskému opatství stále více lidí. „Je sice pravda, že na CD jsou snímky, které se vytvářely dvacet let, ale k vysvětlení jejich úspěchu nestačí, že jedna americká firma tento podnik podporuje. Lidé dnešní doby pocítují touhu po hudbě, která není banální, a gregoriánský chorál jim snad dává poznat i něco z tajemství Boha.“ To potvrzuje mnoho lidí, kteří přicházejí do Solesmes. Účastní se liturgie, naslouchají zpěvům, koupí si některý z dvaceti dalších snímků od francouzských mnichů. I to je pro

Giovanni Battista Montini na fotografii z roku 1923

mnichy ze Solesmes formou jejich misie. „Papež Pavel VI. mě nejméně pětkrát zarmouceným hlasem žádal, abychom bránili gregoriánský chorál,“ vzpomíná bývalý opat ze Solesmes Jean Prou. „Řekl mi: »Prosím vás, udělejte všechno, co můžete, abyste ho zachránili. A s ním i latinu.« Ostatně koncil prohlásil: »Církev považuje gregoriánský chorál za vlastní zpěv římské liturgie. Patří mu tedy při liturgických úkonech – jsou-li jinak stejné podmínky – čestné místo« (SC 116). Právě o to se Dom Guéranger zasazoval.“

Pracovna paleografie v Solesmes

Mnišství ve Francii

Dom Prosper Guéranger, zakladatel kongregace, se narodil v blízkosti Solesmes v roce 1805. V té době tam nebylo opatství, nýbrž jen malé, již chátrající převorství. Řád benediktinů byl založen před 1000 lety a definitivně ho zničila Francouzská revoluce. Tři mniši byli uvrženi do vězení a později deportováni. Ostatním se šťastně podařil útek. Po vydání zákona z 13. února 1790, který zakazoval řeholní sliby, veškeré mnišství z Francie zmizelo. V roce 1831 chtěli staré převorství zbourat. Dom Guéranger, který byl tehdy čtyři roky knězem, dostal myšlenku koupit převorství a obnovit v něm benediktinský řád. Podporován biskupem, odebral se tam po dvou letech spolu se třemi přáteli. „Nikdo nemohl tehdy předvídat, že je to počátek velikého díla,“ potvrzuje nyní bratr Henri. „Počátky byly svízelné. Představenému bylo 28, neměl žádné zkušenosti s mnišským životem. Ale mladému převorovi se podařilo zvládnout všechny problémy. V roce 1837 šel do Říma, aby si dal schválit řeholi. V ní ukázal vůli vrátit se k původní řeholi sv. Benedikta. Svatý stolec ji nejen nečekaně ihned schválil, ale povýšil převorství na opatství a učinil z něho mateřinec benediktinské kongregace, která tak šla ve šlépějích starověkých řádů z Cluny a Saint Maur.“

Při své smrti zanechal Dom Guéranger po sobě solidní dílo, které znovuoživilo mnišství ve Francii a může se dnes pochlu-

bit velkou řeholní rodinou a dokonce jedním kardinálem. Je jím Dom Pitre, bibliotekář Svaté římské církve.

Dnes se kongregace ze Solesmes skládá z osmi ženských a dvaceti mužských klášterů, které jsou rozesety po celém světě od Senegalu až po Kanadu. Má 800 mnichů a 300 sester. Další tři sta oblatů patří k Služebníkům chudých, kongregaci, kterou založil mnich ze Solesmes Dom Leduc a která se dnes stará o nemocné a postižené. I přes velkou všeobecnou krizi povolání ve Francii má řád stále novice. Důvod? „Těžko říct, snad je to proto, že jsme nešli s módou, která zavládla i v Církvi. Když se hlásá zředěná pravda, stane se nezajímavá. Pravda se nedá upravovat podle anket, které někdo uspořádá. Pravda je živoucí člověk – Ježíš Kristus. Kdyby nechtěl dále žít, kdybychom s ním

nemohli rozmlouvat v mlčení, ve zpěvu, v práci a v adoraci, ujišťuji vás, že by žádný klášter nevydržel. Především by nám chyběla ona radost, ze které se nyní můžeme těšit.“

K častým návštěvníkům benediktinského opatství v Chiacri byl Giovanni Battista Montini, pozdější papež Pavel VI. Bylo to krátce po skončení první světové války. Chodil tam denně na nešpory a pak se procházel s mnichy v zahradě. Pavel VI. se později přiznal benediktinům při jednom jejich shromáždění v Římě, že v jejich klášteře poznal své kněžské povolání. „Při zpěvu nešpor jsem byl jako u vytržení. Bezpochyby právě tam vložil Bůh do mé duše touhu po zasvěceném životě.“ Obyčej účastnit se v klášteře nešpor si zachoval i jako mladý kněz. V roce 1923 strávil v klášteře v Hautecomb dva týdny. Když zemřel opat Dom Gauthey, darovali mniši arcibiskupovi v Mantově Mons. Menovi jeho kříž. Když byl později Montini arcibiskupem této diecéze, celý čas tento kříž u sebe přechovával. Po své volbě papežem ho daroval do kláštera v Subiaco. Rok nato jmenoval Pavel VI. sv. Benedikta patronem Evropy.

*Z 30giorni 1/1955
přeložil -lš-*

POSTULÁTOR BLAHOŘEČENÍ JANA PAVLA I. ZEMŘEL

Salesián P. Pasquale Liberatore, který byl od r. 1992 postulantem blahořečení papeže Jana Pavla I., zemřel 31. října 2003 ve věku 71 let. Tento kněz také vedl záležitosti blahořečení členů salesiánské kongregace.

VÍRA V POSMRTNÝ ŽIVOT V USA

V posmrtný život věří 81 % občanů USA, 9 % pokládá posmrtný život za možný, jen 10 % tuto možnost odmítá. 76 % Američanů věří v existenci nebe, 71 % v existenci pekla. Jen 32 % však pokládá peklo za místo trvalého utrpení a nářku. Dvě třetiny jsou přesvědčeny, že přijdou do nebe. S tím, že skončí v pekle, počítá jen půl procenta dotázaných.

Náboženské představy jsou však u Američanů dosti zmatečné a protikladné. Podle vedoucího průzkumu je tomu tak proto, že mnoho Američanů si utváří své náboženské představy nejvíce podle filmů, hitparád nebo románů.

Evin nejkrásnější květen

Konverze Evy Lavallièrové

Po prudké výměně názorů s jedním vesnickým knězem na téma existence ďábla Eva Lavallièrová, talentovaná francouzská komediální herečka z přelomu XIX. a XX. století, řekla: „On má pravdu. Ďábel existuje. A jestliže existuje, musí existovat i Bůh. A jestliže existuje Bůh, co já tu dělám? Co udělám s životem, který jsem obdržela od něho?“

Měla 51 let a na svém kontě zářivou kariéru v pařížském divadle Variété a těžké břemeno osobních dramát a rozčarování.

Evženie Fenoglioová přišla na svět o velikonočním ránu 1866 v Toulonu v nezámožné krejčovské rodině. Z dětství si pamatovala především na výtržnosti opilého otce, který bil a terorizoval svou ženu i své děti – syna Leona a o rok mladší Evženii, na útěky matky k příbuzným a konečně, když jí bylo 18 let, na dvojí vraždu. Nejdříve zastřelil otec její matku a hned nato spáchal sebevraždu. Dívka nějakou dobu pobývala u příbuzných a známých v Marseille, Perpignanu a v Niceji. Cítila se jako nikomu nepotřebný odpaděk bez otce a bez matky. Začaly ji pronásledovat sebevražedné myšlenky. Jednoho večera si sedla na břeh kanálu v Nice. Všiml si jí neznámý muž a vzal ji s sebou na večeři. Ukázalo se, že je to slušný člověk. Když viděl bezradnost a nadprůměrnou krásu Evženie, seznámil ji s ředitelem jedné kočovné divadelní skupiny. Tam na doporučení jistého markýze de la Valette začala používat pseudonym Eva Lavallièrová. Tohoto jména kdysi používala slavná milenkyně krále Ludvíka XIV., která se před koncem svého života obrátila a odešla do karmelitánského kláštera.

Dobytí Paříže

Po čtyřech letech školení v divadelním umění se rozhodla, že opustí kočovnou skupinu. Nikomu své plány neprozradila a vypravila se do Paříže. Začala

pracovat ve sboru divadla „Variété“. Deset let stoupala k vrcholům divadelní kariéry. Hvězdu z ní učinil ředitel divadla Ferdinand Samuel, kterému ve světě francouzského divadla říkali „Spanilý Samuel“ pro jeho inteligenci, diplomatický talent a také pro pevný charakter, který bývá v jeho kružích řídkým zjevem. Ferdinand se do 22leté Evy zamiloval a brzy nato se s ní oženil. V roce 1895 se jim narodila dcera Jana.

Kolem roku 1900 ji scénické úspěchy přiváděly přímo k závratí: nadšené recenze, zájem ze strany Francouzské akademie, korunované hlavy v hlediš-

ti na představeních, ve kterých hrála hlavní roli. Ale ani peníze a sláva jí nepomáhaly získat zpět rovnováhu, kterou ztratila v důsledku dramatických zážitků z dětství. Neuměla dát lásku ani mužům, ani svému dítěti. Byla stále více umíněná, prchlivá a necitlivá. V jejím životě se začali objevovat další mužové, kteří měli pro ni cenu, pokud měli plně peněženky. Rozešla se s poctivým Ferdinandem a navázala vztah s německým výrobcem aspirinu baronem Georgem von Luciem. Když jednou odjel na delší dobu do Stockholmu, napsala mu v dopise: *Velice tě miluji. Jsi fantastický muž. Jen nezapomínej na šek!*

Boj o duši

Ani v jejím nejbližším okolí, ani v publiku, které ji obdařovalo takovým potleskem, neměl nikdo tušení, jak velice vnitřně trpěla. Zářící a usměvavá ve světle scénických reflektorů, nosila v srdci stoupající hořkost. *Nikdy a nikde mi není dobře* – řek-

la jednou. *At' jsem kdekoliv, uzavírám se do sebe, pokud nejsem na scéně.* Její dospívající dcera Jana scházela stále více na špatnou dráhu. Muži, kteří obklopovali Evu, jí působili rozčarování a bolest, několikrát se pokusila o sebevraždu.

V roce 1911 při jedné zkoušce utrpěla Eva zranění na hlavě klubkem padajícího těžkého lana a skončila v nemocnici. V rozhovoru s ošetřující řeholní sestrou si poprvé vzpomněla na zážitek prvního svatého přijímání. Tehdy prožila ten den velice hluboce. Pamatovala si, že ji zaplavil pocit velkého pokoje a schopnost odpustit křivdy, které jí otec den co den působil. V srdci 45leté herečky na krátkou chvíli zasvitlo světlo milosti.

Bohužel po propuštění z nemocnice se vrátila ke svému způsobu života. V roce 1914 zemřel Ferdinand, a i když ho už dávno opustila, upadla do hluboké deprese. Tisk napsal: *V jejích planoucích očích bylo možno zpozorovat stín smutku. Člověk cítí, že její duši spaluje nějaký oheň.* Život Evy Lavallièrové byl stále více chaotický. Po vypuknutí první světové války začala cestovat po Francii a Anglii, pořádala představení a výtěžek posílala na konto polních nemocnic. Navštěvovala raněné, ale sama byla na pokraji nervového i fyzického zhroutení. Tehdy ji jistá žena v Paříži pozvala na spiritalistické sedánky. *Chtěla jsem být mladá, vyznala později. Prosila jsem ďábla ještě o dvacet let mládí. Odpověděl mi klepáním do stolu. Později se mi dokonce ukázal. Výměnou za zdraví a mládí jsem mu slíbila, že k němu přivedu co nejvíce lidí. Ale on mi nedal ani zdraví, ani mládí.*

„To díky ďáblu jsem došla k Bohu“

Léto 1917 trávila Eva Lavallièrová ve francouzské vesnici Chaceaux-sur-Chiselle, kde si pronajala nevelký zámeček. Správcem nemovitosti

Pierre Auguste Renoir (1841-1919), *Lóže*

byl místní farář Chasteigner, který první zavedl s Evou rozhovor na téma víry. *Víra, víra, jaký smysl má víra?* – odpověděla pyšně podrážděná žena. Vesnický kněz se pojednou pocítil ve svém živlu. Nebyl zvyklý pomíjet provokující témata ani nechávat partnera samotného s jeho problémy. Den po prvním setkání, kdy se mimo jiné dověděl o jejich spiritistických zkušenostech, přinesl jí knihu *Maria Magdaléna* od kněze Lacordaira: *Tu knížku přečtete na kolenou!* vykřikl na ni.

Při této nečekané četbě se Evina srdce dotkla milost. V jejích čích se objevily první slzy, pak začala vzlykat a nakonec se zvedla a utíkala za knězem, aby se mu vyznala ze svých hříchů. *Počkejte, paní, není třeba hned tak křičet*, uklidnil jí pater Chasteigner, velice celou záležitostí zaujatý. Teď už to nebylo divadlo. I když se Eva chovala jako na scéně, poprvé v životě hrála samu sebe. Prosila roztráseného kněze o rozhrěšení. Uslyšela odpověď: *Zamotala jste se do spiritismu. Abych vám mohl udělit rozhrěšení, musím získat povolení biskupa.* Ihned sedl na kolo a slíbil, že se vrátí tak brzy, jak jen to bude možné. Eva později vzpomínala, že čekání na návrat kněze z městečka byl jeden z nehorších okamžiků jejího života. Zaplavila ji strašná představa, že Bůh jí navždy zavrhně, a přitom sama nebyla schopna nic udělat. Cítila se jako ubohý červ, nad kterým bez pohybu ční bota obra. Spása její duše visela na vlásku. Když z dále uviděla vracejícího se kněze, který jí radostně mával biretem, bylo jí jasné, že Bůh jí prokázal milosrdenství.

„Skončila jsem s divadlem“

Pater Chasteigner marně Evu přesvědčoval, aby to nedělala: *Je možno být dobrou křesťankou i dobrou herečkou.* Začala pomýšlet na vstup na Karmel. Že by pod vlivem postavy z minulosti, pod jejímž jménem

se skryla na začátku své divadelní kariéry, byla skryta i skutečná totožnost? Bohužel, úsilí Evy Lavallièrové vyznělo do prázdna. Všude znali její hereckou popularitu a její nestálou a depresivní povahu. Eva procítila bolest odmítnutí. Teprve o několik let později napsala, že v tomto prožitku jí bylo dopřáno poznat hořkost, jakou pocítoval Spasitel, zavržený od lidí. Stále cítila depresi, která jí měla sužovat vzhledem k četným nezhojeným ranám až do konce života.

V roce 1918 prodala Eva většinu svého pařížského majetku a peníze věnovala na dobročinné účely. Vzhledem k vážným zdravotním obtížím a nesnesitelnému ohlasu, jaký v pařížských kruzích vyvolal její náhlý a tajemný odchod ze scény, musela Eva Lavallièrová mnohokrát měnit místo pobytu. V roce 1920 díky P. Chasteignerovi koupila nevelký domek ve Vogez, kde se usídlila se svou věrnou přítelkyní Leonou. Nazvaly to místo Betánie. Ve svém deníku napsala: *Betánie je dům, který posvětily ruce Matky Boží a odevzdaly ho Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu. Děkuji Ti, Bože, že jsi mi dal pod svou klenbou tento příbytek. Moje heslo je: Odevzdanost, láska a důvěra. Ó, Nejsvětější Srdce Ježíšovo, přijď! Tvé království! Můj Pane a Bože!*

V třetím řádu sv. Františka

Ve stejném roce Eva Lavallièrová přijala hábit III. řádu sv. Františka a obdržela jméno Eva Maria od Nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Toužila zasvětit zbytek svého života misijní činnosti. Několikrát odjela do Tunisu,

SUSPENDOVANÝ PRAVOSLAVNÝ KNĚZ

V Nižném Novgorodu „sezdal“ pravoslavný kněz homosexuální pár. Obdržel za tento výkon 15 000 rublů (500 €), tedy desetinásobek obvyklé štůly. Vedení diecéze ho okamžitě suspendovalo pro „urážku tajemství a útok na základy mravnosti, nauky Písma svatého a předpisů pro život pravoslavných věřících“. Obřadu se zúčastnil jeden novinář, který pak zveřejnil své fotografické záběry.

Ve svém duchovním deníku, který Eva nazvala „List mému Ježíši“, napsala mezi jiným:

Jaký je můj nejkrásnější květ?

Trní z Ježíšovy koruny.

Jaký je můj oblíbený sport?
Poklekání.

Moje nejmilejší místo?
Kalvárie.

Můj nejmilejší klenot?
Růženec.

Můj nejdražší majetek?
Hrob.

Čím jsem?
Červem.

Kdo je mé štěstí?
Ježíš.

kde pracovala jako ošetřovatelka. Bohužel, její zdravotní stav jí nedovoloval intenzivní práci ani pobyt v nepříznivém klimatu. Arcibiskup Lemaitre, pastýř v Kartágu, jí roku 1924 řekl: *Budete této misii pomáhat odtamtud nikoliv prací, ale utrpením. Vaše role teprve začíná.*

Eva Maria se vrátila do Betánie, kde rytmus jejího života ur-

čovala především modlitba. Po dobu pěti let žila stále více vzdálená od světa a blíže Bohu. Ve svém duchovním deníku, který nazvala „List mému Ježíši“, napsala mezi jiným: *Jaký je můj nejkrásnější květ? Trní z Ježíšovy koruny. Jaký je můj oblíbený sport? Poklekání. Moje nejmilejší místo? Kalvárie. Můj nejmilejší klenot? Růženec. Můj nejdražší majetek? Hrob. Čím jsem? Červem. Kdo je mé štěstí? Ježíš.*

V srpnu 1928 vážně onemocněla zánětem pobřišnice. Ošetřující lékař jí doporučil, aby pozvala svoji dceru. Věděl, že Eva milovala své dítě tím více, že bylo deprivované a ztracené. Jana skutečně přijela, ale nikoliv proto, aby ošetřovala svou matku, ale úkradkem jí podávala kokain v naději, že z drogově závislé matky snadněji vytáhne peníze na pokrytí svých dluhů. Doktor po osmi dnech odhalil vražednou „péči“ a osobně vyhnal Janu z domu. Eva však už zůstala do konce života závislá na narkotikách.

Poslední rok prožila Eva Lavallièrová ve velkém utrpení. Tváře jí otekly k nepoznání, vypadaly jí všechny zuby a lékař musel zašít její víčka. Eva zůstávala při smyslech a byla si vědoma, že nenávratně ztratila svou krásu, které kdysi vděčila za tolik slávy a peněz. *Dobrý Pane, hřešila jsem těmito dary. Teď Ti děkuji, že mě jich zbavuješ a dovoluješ mi, abych odčinila své hříchy.*

Do posledních chvil myslela na druhé. Modlila se o dobrého muže pro svou přítelkyni Leonu. (Leona dobrého muže našla a to bylo pro Evu velkou radostí.) Evženie Maria Fenoglioová, Eva Lavallièrová, sestra Eva Maria od Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, zemřela 11. července 1929. Několik let před svou smrtí poručila napsat na svém náhrobku: *Pane, který jsi mě stvořil, smiluj se nad mnou!*

*Z Mitujcie się 3/2003
přeložil -lš*

Antikoncepce a potraty

Přednáška P. Juliana Porteouse,
ředitele kněžského semináře v Sydney

***

Manželství je instituce, která může být vydána na pospas manipulaci jednotlivých osob nebo společnosti. Mravní zákony, které se jí týkají, jsou stejné pro všechny lidi, všechny doby a všechny místa. Tyto mravní principy vycházejí přímo z moudrosti Boha - Stvořitele. Dávají poznat důstojnost člověka a současně ji chrání. Encyklika *Humanae vitae* varovala před tím, že odmítání těchto platných norem pro manželství bude mít za následek velké rány v srdci společnosti. Následující vývoj ukazuje, jak pravým prorokem Pavel VI. skutečně byl.

Zábrana početí

Když chtěl Pavel VI. v *Humanae vitae* znovu zdůraznit trvalou platnost učení církve o mravních zákonech, které platí pro předávání lidského života, chtěl vysvětlit první článek vyznání víry, který mluví o Bohu jako o Stvořiteli života. Pavel VI. zde připomíná následující slova Jana XXIII., který povzbuzoval: *Lidský život musí být všem svatý. Vyžaduje to od samého počátku jednání Boha Stvořitele.*

Lidská osoba je jednota těla a duše. Jen Bůh může povolát k životu nesmrtelnou lidskou duši. Katechismus katolické církve k tomu říká: *Církev učí, že duchová duše je bezprostředně stvořena Bohem - není zplozena rodiči - a že je nesmrtelná (366).*

Papež Jan Pavel II. osvětluje tuto pravdu blíže, když říká: *V lidském otcovství a mateřství je přítomen sám Bůh... Ve skutečnosti jen Bůh je pramenem toho obrazu, který je vlastní člověku, protože ho přijal při stvoření. Plození je pokračováním stvoření.*

Při manželském aktu, jehož vnější průběh patří k přirozenému řádu, který je stvořen od Bo-

ha, je to sám Bůh a nikoliv manželé, kdo je rozhodující pro to, zda početím vstoupí do svého bytí nový člověk, nebo ne. Proto jednání, které zabraňuje početí, je odepřením úcty, která je vyhrazena samotnému Stvořiteli. Neboť takovým jednáním se manželský pár pokouší všemožným způsobem zabránit stvořitelskému Božímu konání.

V této souvislosti říká Jan Pavel II.: *Když tedy ochrannými zásahy odnímají manželé aktu manželské sexuality potenciální možnost plození, osobují si plnou moc, která náleží pouze Bohu: plnou moc v poslední instanci rozhodovat o vzniku člověka. Osobují si kompetenci, že nebudou spolupracovníky Božího stvořitelského aktu, ale posledními určujícími pány, kteří rozhodují o prameni lidského života.*

Z tohoto zřetele musí být každé zabraňování početí považováno za odporující přirozenému zákonu a právu, takže nemůže nikdy z žádného důvodu být ospravedlněno. Myslet nebo tvrdit opak bylo by totéž jako tvrdit, že mohou být v lidském životě situace, kdy je člověk oprávněn neuznávat Boha jakožto Boha.

Když některý manželský pár umělými prostředky zabraňuje početí, je Bůh jakožto Stvořitel vyloučen, jak hlásá Pavel VI. V encyklice *Humanae vitae* se mu jedná o to, varovat manželé, aby nepodnikali takové nedůstojné jednání, které staví stranou Stvořitele.

Píše: *Právě tak jako člověk nemá obecně neomezenou dispoziční moc nad svým tělem, tak ji nemá ani nad silami plození jako takovými. Ty jsou totiž svou vnitřní povahou určeny k plození lidského života, jehož původcem je Bůh.*

Dr. Siegfried Ernst nazval zbraňování početí objektivním

Potratové nástroje

popřením, že uznáváme Boha za Stvořitele, a řekl k tomu dále: *Podstata zabraňování početí je vyloučení tvůrčí síly lidské sexuality ve prospěch pouhého vyvolávání rozkoše a extáze.*

Žádné psychologické teorie, ať jsou jakkoliv rafinované, nemohou zakrýt skutečnost, že vyloučení stvořitelského z nejdůvěrnějšího a nejvnitřnějšího lidského vztahu - úplného duševního a tělesného sjednocení v tvoření nového člověka, znamená ve skutečnosti vyloučení samotného Stvořitele.

Souvislost mezi antikoncepcí a potraty

Pater Josef M. de Torre hovoří o důsledcích jednání, když se Stvořiteli odmítá čest, která mu přísluší. *Když se lidský život chápe bez souvislosti k transcendentnímu Bohu jako jeho zdroji a cíli, ztrácí veškerou svou vnitřní hodnotu, ať už se tak děje ve jménu liberalismu či socialismu.*

Papež Jan Pavel II. obrací často pozornost ke vztahu mezi zabraňováním početí a potraty. Při jedné příležitosti, když hovořil k rakouským biskupům o nauce *Humanae vitae*, řekl Svätý otec: *Není možno si dovolit žádné pochybnosti o platnosti mravních zásad, které jsou uvedeny v Humanae vitae. Výzva k používání umělých prostředků a k zabránění početí jako domněle neškodného chování mezi pohlavími je ne-*

jen plíživé popření mravní svobody člověka. Ona také podporuje odosobněné pojetí sexuality, která je omezena hlavně na jeden okamžik a ve svém důsledku živí onu mentalitu, ze které se živí systematicky potratovost.

Papež Jan Pavel II. konstatuje, že propotratová kultura je silná především tam, kde je odmítáno církevní učení o umělém zabraňování početí. Svätý otec sice uznává podstatný rozdíl mezi antikoncepcí a potratem, ale konstatuje, že *bránění otěhotnění a potraty jsou spolu čas-to svázány jako plody stejného stromu.* Hovoří o „hedonistické mentalitě“, která není ochotna převzít odpovědnost v otázkách sexuality a plození pokládá za překážku pro osobní uspokojení. Dodává k tomu: *Život, který by mohl vzejít ze sexuálního spojení, je tak pokládán za nepřítel, kterému je třeba za každou cenu zabránit ve vstupu, a pak je potrat jedinou možností konečné odpovědi na selhání ochranných prostředků.*

Víme již mnoho let, že určité „antikoncepční prostředky“ působí potratově. Na neštěstí to někteří teologové a ti, kteří se odklánějí od encykliky *Humanae vitae*, zamlžují a povzbuzují tak manželské páry, aby je používali, místo aby obraceli pozornost na skutečné účinky těchto prostředků na zabránění otěhotnění.

Spojitosť mezi umělým zbraňováním otěhotnění a potraty se ukazuje zřetelně na skutečnosti, že jak nitroděložní tělíska, tak různé pilulky mají potratový účinek, to znamená ničí plod, který již byl počat. Dr. Alan Trounson a profesor Karl Wood v článku v „Medical Journal of Australia“ již v roce 1987 požadovali větší svobodu při pokusech usmrcujících lidské zárodky s odůvodněním, že společnost si již „zvykla“ na nitroděložní tělíska, která také usmrcují embrya v raném stádiu.

Skutečnost, že pilulka může způsobit potrat, dokumento-

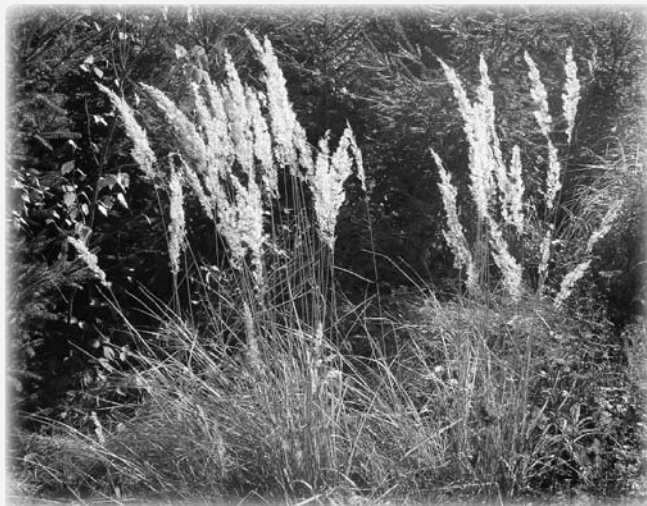
val v roce 1996 John Wilks ve své knize z roku 1996 pod titulem „A Consumers Guide to the Pill and Other Drugs“ (Průvodce pro uživatele pilulek a jiných medikamentů). Pilulky zabráňují ovulaci a spojení spermií s vajíčkem změnou ženských sekretů. Když se však toto působení mine účinkem, může pilulka zabránit usazení oplodněného vajíčka v děloze a v takovém případě je usmrtí.

Kromě těchto přímých vztahů mezi antikoncepcí a potratem je třeba vzít v úvahu i vnitřní postoj tím, že analyzujeme chování, které má zabránit početí. Jedna skupina známých etiků je popisuje takto:

Když lidé zabráňují početí, jde zpravidla o takový pohlavní styk, o kterém se lidé domnívají, že by mohl vést k otěhotnění. Kdyby takto nesmysleli, neměli by důvod k zabráňování. Znamená to, že již předem chtějí zabránit životu dítěte. Možná že z nějakého dobrého důvodu, možná také bez něho je pro ně takový výsledek nepřijemný: „My nechceme, aby toto možné dítě začalo žít.“ Jak už sám pojem „protipočetí“ vyjadřuje, je tato vůle obrácená proti životu. Je to skutečná (i když ne vždy citově prožívaná) nezávěst k možnému dítěti, stejně jako vůle přijmout vznikající dítě je skutečná láska k této možné lidské osobě.

O vztahu mezi zabráňováním početí a potratem napsal Dr. Siegfried Ernst: *Antikoncepční pilulka umožnila oddělit rozkoš od plození. Tím současně uvedla do pohybu „sexuální revoluci“ ... Když se pohlavní styk stal „bezpečný“, pohlavní akty se rozmnožily jako odpověď na současnou propagandu, která horuje za právo na „šťastný pohlavní život“. Tím proporcionálně přibýlo „nehod“, a je otázkou, zda „i přes pilulku“ nebo právě „kvůli pilulce“. Tyto „nechtěné děti“ musejí být samozřejmě uklizeny z cesty.*

Profesorka Janet Smithová rovněž obrací pozornost ke

Pravdu o štěstí nenajdeme v knihách. Můžeme ji zjistit ve své blízkosti: v kanceláři, ve vlastní rodině, mezi starými i mladými. Rozmlouvej s lidmi, kteří vyznačují to, co všichni hledají: spokojenost, odevzdanost, veselost a jas.

vztahu mezi antikoncepcí a potraty, když říká: *Antikoncepce vyjímá plození dětí z pohlavního styku. Staví těhotenství spíše do světla nehody než do světla přirozeného důsledku pohlavního styku, na který by měli být odpovědní lidé připraveni. Antikoncepce umožňuje lidem, kteří nejsou ochotni starat se o dítě, aby měli pohlavní styk. Když žena otěhotní, mají dítěti za zlé, že vniklo do jejich života, a pokoušejí se problém řešit potratem. Nemělo by překvapovat, že země, kde je mnoho pohlavního styku s antikoncepcí, bojují více o při-*

stup k potratům než o zajištění, aby děti mohly v mateřském lůně přežít a přijít na svět.

Tato souvislost mezi antikoncepční mentalitou a potraty byla potvrzena i Nejvyšším soudem USA. Stalo se tak v rozhodnutí případu Planet Parenthood kontra Casey, ve kterém byl potvrzen rozsudek z roku 1973, na jehož základě byly legalizovány potraty v USA.

Profesorka Janet Smithová k tomu řekla: *Po tomto rozhodnutí Nejvyššího soudu nedá vůbec námahu odhalit, co opravdu stojí za sklonem moderní doby*

k potratu. Jak prohlásil Nejvyšší soud, potřebujeme potraty, abychom mohli pokračovat ve svém životním stylu, který se brání početí. Nikoliv proto, že antikoncepční prostředky jsou neúčinné, potřebuje ročně 1,5 mil. žen potrat jako náhradní možnost za selhání antikoncepčních prostředků. Jsou to antikoncepce usnadněné a podporované intimní vztahy, které vyžadují potraty. Slovo intimní má zde význam pohlavní, nikoliv milující a důvěrné. Potrat je převážně výsledkem sexuálního vztahu, ve kterém je málo lásky a důvěrnosti, ve kterém není místo pro dítě, jehož zplodění je přirozeným výsledkem pohlavního styku.

Norma McCorvey alias Jana Roe z Texasu by chtěla onen rozsudek, na kterém se významně podílela, nyní zvrátit.

Toužím nyní po tom, aby zvítězila spravedlnost a aby z mých beder byla snata tíže těchto vražd, říká Norma McCorvey, která v roce 1995 konvertovala ke křesťanství. „Chtěla bych udělat všechno, co je v mé moci, abych pomohla ženám a jejich dětem. Jde o spravedlnost pro ženy, pro děti a pro vše, co je správné.“

Situace se mezitím změnila, takže revize rozsudku je možná. Texaská Justice Foundation bude její případ obhajovat před soudem na základě trojí argumentace:

Norma McCorveyová předá spolu s tisíci jinými ženami místopřísežné prohlášení o tom, jaká emocionální a psychologická traumata vytrpěly po potratovém zásahu.

Záplava vědeckých důkazů od roku 1973 dosvědčí, že lidský život začíná již okamžikem oplodnění.

Tzv. „Zákon dítěte Mojžíše“ zaručuje již od roku 1999 každé matce, že se stát postará o její nechtěné dítě až do 18. roku jeho věku. Obdobný zákon je již ve 40 jiných státech USA.

*Z Lebe 64/2003
přeložil IŠ*

BRITSKÝ „POKUS“ ZAVINIL ROZŠÍŘENÍ POHLAVNÍCH CHOROB

Počet přenosných pohlavních chorob po roce 1996 ve Velké Británii dramaticky vzrostl. Postižena je především mládež. Počet případů syfilisu vzrostl u mužů o 612 %, u žen 206 %. Vyplývá to ze studie britské vlády.

V roce 1999 zahájila britská vláda sporný experiment. V řadě lékáren byly zdarma k dispozici „pilulky po“. Před rokem 1999 musela každá žena, která se obávala, že otěhotněla, navštívit lékaře a dát si předepsat „pilulku po“. To však často trvalo déle než 72 hodin a to už bylo pozdě. Britská vláda schválila „pokus“ pro ženy starší šestnácti let. Ale preparát mohli získat i nezletilí bez vědomí rodičů.

Tato „zaručená ochrana“ před otěhotněním však vedla k riskantnímu sexuálnímu chování. Při průzkumu samy ženy přiznaly: »Kdybych nevěděla, že dostanu tak snadno „pilulku po“, byla bych opatrnější a chovala bych se ukázněněji.« Lékárníci potvrzují, že za nimi přicházely i desetileté dívky s žádostí o pilulku. Bylo přitom zcela zatajeno, že účinek tohoto preparátu není ochrana před početím, ale potrat počatého plodu.

Bašta Pána Boha (45)

Dlouho trvalo, než byla Maruška schopná vydat se znovu na cestu. Úplně vyděšená přiběhla domů, tam však k jejímu údivu nikdo nebyl. Ale i celá vesnice byla opuštěná, což dítě velmi vylekalo, až najednou ji napadlo, že se měla konat pobožnost na hřbitově. V tom zmatku na to Maruška zcela zapoměla. Jistě už jsou lidé na velkopátečním obřadu na hřbitově.

A opravdu, téměř všichni obyvatelé vesnice už doputovali k horskému hřbitovu, aby zde vykonali pašijovou pobožnost.

Starý Gervais předříkával růženc o utrpeních našeho Pána a pohledy zbožných vesničanů se upíraly nahoru k velkému kříži, aby s nábožností a láskou uttili utrpení Spasitele.

Po skončení růžence stál najednou na podstavci jednoho náhrobku kněz Coudrin.

„Vlastně zde měl dnes být někdo jiný,“ začal pohnutým hlasem. „Někdo, kdo by byl daleko více hoden toho, aby k vám zde promluvil. Mnozí z vás ho dnes viděli zemřít. Zemřel jako světec. Není tedy třeba, abychom se za něj modlili, my se chceme naopak modlit k němu, aby na nás myslel u Božího trůnu.“

Mnoho žen začalo plakat. Muži však zařáli pěsti, odprosili v duchu mučedníka za všechny hořkost, kterou k němu pociťovali, když byl mezi nimi ještě jako spříseženec.

„Potřebujeme pomoc mučedníků,“ pokračoval kněz. „Všechno je proti nám, bajonety a píky, žaláře a řetězy, nenávisť, posměch a násilí bez hranic. Proti tomu všemu máme jen jednu jedinou zbraň – sepjaté ruce a statečná srdce. Proto bychom dnes – na posvátný Velký pátek a v úmrtní den mučedníka Dodaina – měli učinit slib, že se v žádné situaci nepřestaneme modlit a důvěřovat v sílu Všemohoucnosti a že naše srdce nikdy, za žádného útlaku a utrpení neztratí odvahu.“

Právě když Coudrin skončil, prodírala se Maruška Bernardová svými slabými dětskými pažemi davem zbožných lidí, protlačila se ke knězi a zvolala přidušeným hlasem:

„On to udělal!“

„Co, mé dítě?“ ptal se Coudrin a polekaně se díval do smrtelně bledého obličejе dívky, která nakonec ze sebe mezi vzlyky vyrazila:

„Kostelník – skácel kříž – kříž na vrcholu!“ Dojem, který vyvolala tato děsná zpráva, byl nepopsatelný. Většina nechtěla této hrůze ani uvěřit, vrhli se k dítěti s otázkami, na které vždy jen stejně přikyvovalo hlavou. Všechny zaplavila bolest a hněv bez hranic.

Zatímco se ženy a děti nahlas rozplakaly, zařáli muži ve strašném vzteku pěsti a vyřázali ze sebe výhrůžky proti bezbožníkovi; nakonec se usnesli, že ihned půjdou k jeho domu, aby ho volali k odpovědnosti a aby aspoň zachránili tělo Ukřížovaného od dalšího zneuctění.

Vtom však Martin Cordier nahlas zvolal do shluku lidí: „Hoří, v Montbernage hoří!“

Opravdu bylo vidět temné sloupy kouře, kterými prošlehávaly rudé plameny.

Kde mohlo hořet?

Který dům nebo stodola by mohly být v plamenech právě nyní, když není ve vsi ani človíčka?

„Kupředu, přátelé, zpátky do Montbernage!“ ozval se mohutný hlas kněze. „Snad se dá ještě něco zachránit!“

Co však sedláci, kteří v největším spěchu a chvatu utíkali domů, uviděli v Montbernage, jim všem hrůzou a leknutím téměř zastavilo srdce.

Dům kostelníka stál v jasných plamenech. S hrozným rachotem se právě zřítíl střešní trám, zatímco jiskry sršely divoce k nebi.

A u vsi té hrůzy stál kostelník a z jeho sazemi začerněné-

Dne 21. 11. pořádá CENAP v sídle Kanceláře veřejného ochránce práv – Údolní 39, 602 00 Brno – konferenci na téma **ZDRAVÉ RODIČOVSTVÍ**. Cílem konference je rozšíření povědomí o kladných i negativních okolnostech z období těhotenství a porodu, které mohou mít vliv na psychický i fyzický vývoj dítěte. Chtěli bychom dát prostor ke společnému sdílení problematiky jednotlivým zainteresovaným profesím: porodnické, neonatologické, neurologické, psychologické aj. Každý účastník obdrží sborník abstrakt. Bližší informace je možné získat na adrese: CENAP, Hybešova 40, 602 00 Brno, tel.: 543 254 891, 543 331 470, e-mail: cenap@volny.cz, www.volny.cz/cenap.

ho obličejе hledělo zoufalství. Skuhravě bědoval a prosil:

„Pomozte přece, sousedé, pomozte! Podívejte se, dům mi shoří!“ – jako by neviděl, že už není co zachraňovat.

Přední strana domu se začala kymáčet a hrozila zřícením. Tu vykřikla Maruška zděšeně: „Tak, přesně tak se kymácel kříž, když do něj sekl kostelník sekerou!“

„Kříž! Ty lumpe, kde máš ten kříž?“ zvolal mladý sedlák Dupont, popadl kostelníka za rameno a třepal s ním svou silnou pěstí.

„Já jsem ho rozlámal!“ breltal hanobitel Boha. „Rozštípal jsem ho a strčil do kamen. A pak najednou celý dům vzplál.“

V tom okamžiku se ozval výkřik. Přední stěna se zhroutila, bylo vidět plápolající trosky domu. A kostelník pořád žebrel plačtivým hlasem:

„Pomozte přece! Pomozte přece! Podívejte se, dům mi shoří!“

„Zde už není co zachraňovat,“ protlačil se teď dopředu sedlák Pasquier.

„Zde soudil Bůh.“

„Bůh soudil!“ koktal po něm vyvrhel. „Ano, Bůh soudil! Já jsem Pána Boha rozlámal a spálil on mě. Nyní zlomil a spálil on mě!“

Najednou udělal pár potácivých kroků k ohni, pronikavě se zasmál a vykřikl: „Pane Bože, spal mě přece taky, jako jsem já spálil tebe! Hahaha! Pán Bůh mi rozžehl peklo! Musí mě spálit! Peklo! Peklo! Jsem prokletý, prokletý, prokletý!“ S divokým výkřikem se náhle vrhl Pascal do plamenů a jistě by byl uhořel, kdyby ho v posledním okamžiku nestrhl svou silnou rukou zpět kněz Coudrin. Chvilí nebožák zíral na svého zachránce a potom s hlasitým sténáním klesl k zemi.

„Máte pravdu, Pasquiere,“ řekl kněz starému sedlákovi,

„zde soudil Bůh. Nešťastník ztratil rozum.“

V němé hrůze hleděli okolostojící na vyděšený výraz pomateného kostelníka před jeho hořícím domkem. Pak se ale všechny ruce pustily do hašení ohně, aby zachránily alespoň sousední ohrožené domy. Několik soucitných lidí odvedlo šíleného kostelníka do nemocnice nevyléčitelných v Poitiers.

V noci na Bílou sobotu se však pomatený vrhl z okna a zůstal ležet s roztržštěnými údy na dlažbě silnice, kde ho našli ráno mrtvého.

Bůh vykonal strašný soud.

Přesto se modlil kněz Coudrin u rakve pobloudilého za jeho duši: „Otče, odpusť mu, nevěděl, co činil.“

Ve svaté velikonoční noci hořely zas jednou po dlouhé době obětní svíce ve stodole sedláka Pasquiera. Věřící z Montbernage byli bez výjimky všichni přítomni, přestože věděli, že v této hrůzné době dávají v sázku život. Svatá slavnost však zůstala nerušená.

Petr Coudrin zvěstoval všem radostné poselství i vzkříšení Spasitele a ve všech srdcích hořela taková radost, jako by ta svatá zpráva byla na zemi člověku oznámena poprvé.

Když se při proměňování rozezněly stříbrný zvuk oltářního zvonečku a oznamoval těmto šťvaným křesťanům a psancům v ubohé stodole, že sám Bůh přišel do jejich bídy, tu zmizela starost a strach ze všech srdcí a naplnilo je pouze jásající, vše přesahující, nezměrné velikonoční štěstí.

Vrcholem této velikonoční slavnosti bylo však první svaté přijímání dětí. Tichá důstojnost a hluboká radost zářily z tváří dětí, které přistupovaly k svatému Božímu stolu.

(Pokračování)

JUBILEUM P. JIŘÍHO M. VESELÉHO OP

V sobotu 15. listopadu oslavil své 95. narozeniny P. PhDr. Jiří Maria Veselý OP. Naši čtenáři jej znají mimo jiné z jeho knihy *Zázrak v Želivě*, která vyšla v našem nakladatelství v r. 1994. Na obrázku jej vidíte s křížem, pod nímž došlo v Želivě roku 1955 k zázračnému uzdravení P. Veselého na přímluvu P. Corniera OP (byl blahověstěn 20. listopadu 1994 a P. Veselý šel v čele průvodu k místu beatifikace).

P. Jiří M. Veselý se narodil v Protivanově na Moravě. Jeho maminka Marie, rozená Kolísková, pocházela z rodiny šesti bratří-kněží Kolísků a dvou kněží bratřanců. Při křtu dostal jméno Leopold. Po maturitě v Brně (1930) se podrobil Božím volání a vstoupil k dominikánům, které Božím řízením poznal v jejich „studiu“ v Olomouci. V letech 1930–1940 tam totiž dosahovala vrcholu kulturní činnost (z časopisů to byla „Filosofická revue“, kterou po r. 1937 vedl i P. Veselý).

V letech 1938–1940 jmenoval provinciál P. Metoděj Habáň magistrem noviců a studentů otce Jiřího Veselého, profesora filosofie. V této době mu Prozřetelnost umožnila položit základy druhého řádu sv. Dominika shromážděním několika hrdinských čekatelek v domku své sestry Marie v Protivanově.

Roku 1940 se otci Jiřímu podařilo odjet a dovršit filosofická studia doktorátem na univerzitě Sacro Cuore v Miláně, kde mu rektor nabídl katedru „slovanské filologie“, z níž se rozrostl dnešní „Východní ústav“.

Na katolické univerzitě v Miláně je ústředí odboje proti fašismu: otec Veselý je pozván Italy a pověřen československou zahraniční vládou v Londýně, aby chránil asi 5 000 českých vojáků, vyvezených k vyvraždění do Itálie... Vrací se roku 1945 jako partyzán a major západní armády.

Po návratu do vlasti se roku 1946 stává převorem v Praze. Na jaře 1950 jsou všichni řeholníci odvezeni z klášterů. Otec Jiří a asi 300 řeholníků jsou soustředěni v Želivě, kde dochází k zázraku. Po skončení komunistické okupace pracuje vědecky a vydává několik publikací. V Matici cyrilometodějské mu vyšly kromě knihy „Zázrak v Želivě“ také „Bůh, anděl a já“ (1993) a „Co dává Velehrad Evropě“ (1994).

Otci Veselému naše redakce upřímně blahopřeje – ad multos, plurimos annos! Jistě s mnoha čtenáři mu posíláme duchovní kytičku vzpomínek v modlitbě.

-jv-

SETKÁNÍ OSAMĚLÝCH A ROZVEDENÝCH RODIČŮ

Centrum pro rodinný život zve všechny, kdo hledají cestu k řešení a k co nejlepšímu prožívání životní situace, do které se dostali z vlastního rozhodnutí nebo z rozhodnutí partnera. Setkání je také určeno ovdovělým a svobodným rodičům. Termín a místo konání: sobota 22. 11. 2003, budova arcibiskupské kurie, sál II. patro, Biskupské nám. 2, Olomouc. Program: 10.00–13.30 hod. – přednáška PhDr. Martiny Kosové na téma **Člověk je zrozen ke vzájemné pomoci aneb Jak pomoci a nechat si pomoci.**

LIPOVÝ KŘÍŽ – Společnost pro kulturní identitu ve spolupráci s pražskou pobočkou Unie křesťanských pedagogů Vás zve na přednášku **doc. RNDr. Vladimíra Krále, CSc. POTŘEBUJEME BOHA K VYSVĚTLENÍ VESMÍRU A ŽIVOTA?**, která se bude konat v úterý 2. prosince 2003 v 18 hod. v kavárně Křesťanského domova mládeže u sv. Ludmily, Francouzská 1, Praha 2. V rámci tohoto filosoficko-teologického cyklu budou další přednášky vždy první úterý v měsíci tamtéž.

Mariina legie zve srdečně všechny na svá shromáždění s modlitbou růžence každou středu v 17 hodin v klášteře sester františkánek, Lublaňská 44, Praha 2. Skupinu vede P. Karel Dachovský.

Děvčata, srdečně vás zveme na setkání „v jednom společenství“ s našimi mladými sestrami, které se bude konat v **Klokotech u Tábora ve dnech 28. – 30. listopadu 2003.** S sebou vezměte spacák, přezůvky, Bibli, popř. kytaru. Začínáme v pátek večer. Těšíme se na vás. Sestry Nejsvětějšího Spasitele, Palackého 25, 669 02 Znojmo, tel: 515 222 257.

Liturgická čtení

Neděle 23. 11. – slavnost Ježíše Krále

Odp.: ... *chvalte a oslavujte ho navěky.*
Ev.: Lk 21,12–19

1. čt.: Dan 7,13–14
Ž 93(92),1ab.1c–2.5
Odp.: 1a (*Hospodin kraluje, oděl se velebností.*)

Čtvrtek 27. 11. – ferie

1. čt.: Dan 6,12–28
Dan 3,68.69.70.71.72.73.74
Odp.: ... *chvalte a oslavujte ho navěky.*
Ev.: Lk 21,20–28

Pondělí 24. 11. – památka sv. Ondřeje Dung-Laca a druhů (v královéhradecké diecézi: slavnost sv. Klementa I.)

Pátek 28. 11. – ferie

1. čt.: Dan 1,1–6.8–20
Dan 3,52.53.54.55.56
Odp.: ... *svrchovaně chvályhodný a velebný navěky.*
Ev.: Lk 21,1–4

1. čt.: Dan 7,2–14
Dan 3,75.76.77.78.79.80.81
Odp.: ... *chvalte a oslavujte ho navěky.*
Ev.: Lk 21,29–33

Úterý 25. 11. – nez. pam. sv. Kateřiny Alexandrijské

Sobota 29. 11. – nez. sob. pam. P. Marie

1. čt.: Dan 2,31–45
Dan 3,57.58.59.60.61
Odp.: ... *chvalte a oslavujte ho navěky.*
Ev.: Lk 21,5–11

1. čt.: Dan 7,15–27
Dan 3,82.83.84.85.86.87
Odp.: ... *chvalte a oslavujte ho navěky.*
Ev.: Lk 21,34–36

Středa 26. 11. – ferie

1. čt.: Dan 5,1–6.13–14.16–17.23–28
Dan 3,62.63.64.65.66.67

Breviář pro laiky

Uvedení do první modlitby dne:	NE 23. 11.	PO 24. 11.	ÚT 25. 11.	ST 26. 11.	ČT 27. 11.	PÁ 28. 11.	SO 29. 11.
Antifona	730	1692	949	964	980	996	1666
Žalm	786	786	783	784	784	784	783
Ranní chvály:							
Hymnus	730	1693	738	738	738	738	1666
Antifony	731	935	950	965	981	998	1014
Žalmy	813	936	950	965	981	998	1014
Kr. čtení a zpěv	731	1693	953	969	985	1001	1668
Antifona k Zach. kantiku	731	1694	953	969	985	1002	1669
Prosby	732	1694	953	969	985	1002	1655
Záv. modlitba	732	1695	954	970	986	1002	1656
Modlitba během dne:							
Hymnus	733	739	739	739	739	739	739
Antifony	733	940	955	971	987	1004	1019
Žalmy	818	940	955	971	987	1004	1019
Krátké čtení	733	943	957	973	989	1006	1021
Záv. modlitba	732	943	957	973	990	1006	1022
Nešpory:							
Hymnus	727	727	1698	740	740	740	41
Antifony	727	734	945	960	976	992	1009
Žalmy	727	734	945	960	976	992	1009
Kr. čtení a zpěv	729	736	1701	962	979	995	1011
Ant. ke kant. P. M.	729	737	1701	962	979	995	1011
Prosby	729	737	1702	963	979	995	1011
Záv. modlitba	732	732	1695	963	980	996	1012
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1238

NOVINKY

Josef Janišta: VÁNOCE

Vyprávění pátého svazku edice Večerní čtení naplní rodinné chvíle před spaním důvěrností, srozuměním, tichým štěstím, jaké může dát jen božský dárcer. Příběhy z běžného života mohou duše prozářit láskou k Ježíši, světlu stvoření i vykoupení.

Brož., A5, 134 stran, 109 Kč

Mary Francis OSC: BEZPEČNĚ SKRYTÁ VE SVĚTLE

Život a dílo sv. Collety z Corbie, mystičky bouřlivého 15. století. Přivedla k novému rozkvětu pokleslou františkánskou spiritualitu a zakládala nové kláštery klarisek s obnovenou řeholí. Není tak známá jako sv. František a sv. Klára. V záři obou velikánů se ztratila, ale právě to vždy chtěla a o to se snažila.

Brož., A5, 272 stran, 249 Kč

Josef Kučera - RNDr. Jiří Ludvík, Mgr. Naděžda Doksanská: PUTOVALI JSME SVATOU ZEMÍ

Vzpomínky účastníků poutě nevidomých do Svaté země. Kromě zachycení celkové atmosféry chtějí autoři uchovat v paměti navštívená místa především z pohledu historického a biblického. Svatou zemi přibližuje čtenářům také 32 barevných fotografií.

Brož., A5, 144 stran, 189 Kč

KAPESNÍ KATOLICKÝ KALENDÁŘ 2004

Barevně ilustrovaný kalendářik s církevním a občanským kalendářem.

Sypták, brož., A7, 32 stran, křídový papír, 35 Kč

Bruno Ferrero: VÁNOČNÍ PŘÍBĚHY PRO POTĚCHU DUŠE

Zábavné i poučné příběhy ohraničené časovým úsekem od adventu do Tří králů a naplněné vánoční tematikou.

Portál, brož., 160x118mm, 140 stran, 99 Kč

Uvedené knihy si můžete objednat na adrese:

Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1;
tel.: 587 405 431, fax: 585 222 803, e-mail: knihy@maticecm.cz

Kompletní nabídku knižní produkce MCM naleznete na internetové adrese
www.maticecm.cz

Upozorňujeme, že informace o předplatném Světla na rok 2004 jsme uveřejnili v čísle 42.

772 00 Olomouc 2
147/2002
P.P.

TZ

771 11 Olomouc 1
Dolní nám. 24
Matice cyrilometodějská s. r. o.